

საქართველოს ბიბლიოთეკა

№ 9 1975 წ.

ისპორტული, საკაცობრივი

შლანდელი თაბა ჭეშმარიტად ისტორიული მოვლენის მოწვევ გახდა. 1931 ივლისი და 1 აგვისტოს ფინეთის დელეაქაჟეგლსონის გარეუბანში, ლუდაროვან, თვალწარმტაც წიაღში გაუმწებულ კონგრესებისა და კონცერტების სასახლე „ფინეთში“ უმაღლეს დონეზე ჩატარდა უშიშროებისა და თანამშრომლობის სრულიად ევროპის თათბირი, თათბირის კულმინაცია და უკუაღებამაღლებელი მომენტი იყო დასკვნითი დოკუმენტის ხელმოწერა. ევროპის 33, აგრეთვე აშშ-ის და კანადის მთავრობათა და სახელმწიფოთა მეთაურებმა; მოაწერეს ხელი ამ დოკუმენტს. ამრიგად დაკანონდა ევროპის სახელმწიფოთა ურთიერთობის ახალი პრინციპები და ნიშნები. განსაზღვრა ზოგადი ურთიერთობისასაყრდელი თანამშრომლობის ძირითადი მიმართულებანი. იმით ამ კონტინენტის ისტორიაში დაიწყო ახალი ეტაპი, ახალი ერა.

ევროპა... ჩვენი პლანეტის კლარა, მაგრამ წუღამ აღზევებისა და განახლების პროცესში შეიჭრა, უკუაღებამაღლებელი წარსულის კონტინენტი... აქ დაიწყო თანამედროვე ცივილიზაციის აჯანსი. ევროპული კულტურა მთელი საქარის ადამიანთა მოღების სულიერი და მატერიალური განვითარების კრიტერიუმია.

მაგრამ როგორც უკვე წინაწინაა: იცის, ევროპაჟ ქვეს მძიმე, ტრაგიკული ავებულებაჟ წარსული. ფიქტორაჟ, ეგრავითარს საღივებებით ევრ გადმოხტებ ამ შრავლასაუკუნისაგანი ისტორიის საწინებლებას, კონტინენტის რომ ვაღუტებინა. ახლა როცა კელსონის თათბირის პირველ შედეგებს ევ

რობი უნებლიედ კინდა გახედო მის წარსულს. დაბა, ასა კონტინენტი, რომელმაც არ იყო და მშვიდობიანი ცხოვრება. სწორედ აქ მშვიდვარება: ასწლიანი, ოცდაათწლიანი, შვიდწლიანი და სხვა უსაშველოდ განგრძობილი, მომპანაცეული, დამანგრეველი იმეტი... ევროპის მიწა ძირამდა გაუღწეოილი ადამიანთა სისხლით. დღევანდელი უფროსი თაობის თვალწინ 20-25 წლის შუადღეით ევროპაში დაიწყო ორი მსოფლიო ომი, რომელთა 70 მილიონი ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა, ასეულ მილიონობით დასახიზრა. დააობლა, ძაბებით შემოსა.

ევროპაში მტკიცე მშვიდობა და უშიშროება წინათ არასოდეს არ იყო რეალობა. ამიტომ იყო, რომ კონტინენტის მომავალს ზევირ სექტორულად შეეყურებოდა და მას უწინასწარმეტყველებდნენ? ჰქის ჩაგვედებას, გამოუვლდ მდგომარეობას (ო. შენდლერი, ჟ. კაიო და სხვები). ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებით. ჩვენს ქვეყანაში სოციალიზმის აწებების შედეგად შესაძლებელი გახდა ევროპაში გარანტირებული მშვიდობის საფუძვლების შემუშავება.

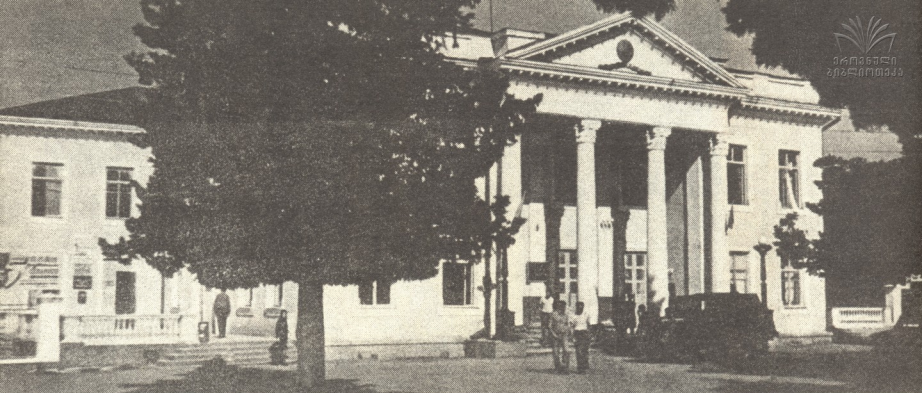
ახლა ისტორიკოსები აგონებენ 1917 წლის 8 ნოემბერს (26 ოქტომბერს), ე. ი. საბჭოთა ბელისოვლების არსებობის მეორედღს. როცა საბჭოების 11 ყრილობამ ე. ი. ულენის წინადადებით მიიღო დეკრეტი ზავის შესახებ. ეს იყო ევროპაში მშვიდობიანი ანაწარსებობისთვის ბრძოლის დასაწყისი, რომელიც ჩვენს პარტიას, საბჭოთა მთავრობას, მიუხედავად დიდი წინააღმდეგობებისა და სინდღეებისა, არასოდეს არ შეუწყვეტია. მელსონემ: დაავგირგვინა ბრძოლა.

დღეს, როცა მსოფლიო არეწაზე ქალთა

თანაფარდობა შეიკვალა სოციალიზმის სასარგებლოდ, როცა არსებობს მშვიდობის მძლავრი ფაქტორი — სოციალიზმის მსოფლიო სისტემა, განდა სრული შესაძლებლობა, რომ ევროპამ იცხოვროს ახალი კანონებით, მშვიდობის კანონებით. სექტივოსებმა დასავლეთში არწმუნეს ჩვენი ქალა, ჩვენი საგარეო პოლიტიკის მუშაწერი, მშვიდობამ ანი ხსიათი.

მელსონის თათბირის ისტორია იწყება 1966 წლით, როცა ბუკარესტში ევროპის სოციალისტური ქვეყნების უმაღლეს დონეზე გამართულ საკონსულტაციო თათბირზე პილბუტომ დელარაკიამ მოუწოდა ევროპის ქვეყნებს უშიშროებისა და თანამშრომლობის საკითხზე სრულიად ევროპის თათბირის მოწვევის შესახებ. ამ მოწოდებამ დააჯელეთო გეროვანი გამომხატრება და მხარდაჭერა ჰპოვა. დაიწყო თათბირის მოწვევისათვის პრაქტიკული მზადება.

ევროპის უშიშროებისა და თანამშრომლობის თათბირი მიმდინარეობდა 1973 წლის ივნისიდან 1975 წლის ივლისამდე სამ ეტაპად: პირველი და მესამე ეტაპი ჩატარდა მელსონში, მეორე — ენევეში. ამრიგად, იცგრძობდებოდა ორ წელს. თათბირს წინ უძღვოდა მრავალმხრივი მოსაზრებებითი კონსულტაციები (1972 წ. ნოემბერი — 1973 წლის ივნისი). მთლიანად ეს მუშაობა გამოდგა ძალზე რთული, კოლოსალური. მკალითად, თათბირის მეორე ეტაპზე საყოფრდინაციო კომიტეტმა და მისმა სამუშაო ორგანოებმა გამარტეს 2500 სხდომა, განიხილეს ძირითადი დოკუმენტის პრინციპულ დებულებათა 1700 პროექტი. მათ შემუშავებაში მონაწილეობას იღებდა 375 დიპლომატი, ექსპერტი და სპეციალისტი. დასკვნითი დოკუმენტს, რომელიც ხელმოწერილი

აღმინისტრაციული სახლი

უროპოპან
ვაათე
ხუთწლეულის
ანგარიზი

ეროვნული

საჩხა, გოგრიკიანი

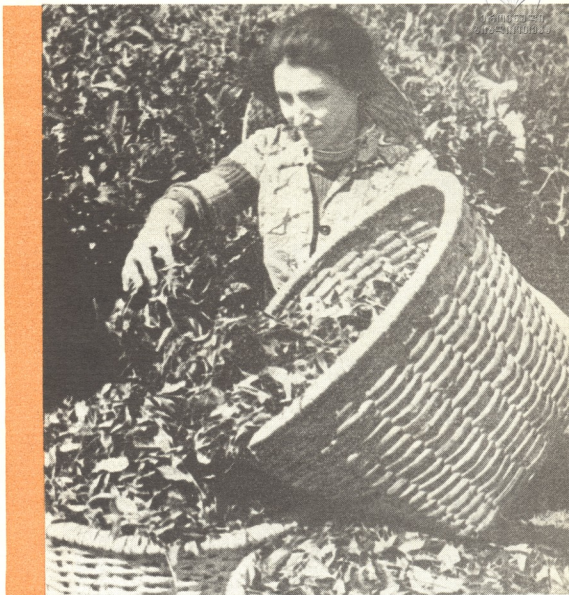
იენისში აქ პირნათლად შესრულდა ხუთ-წლიანი გეგმა ყველა მაჩვენებლებით. ახლა დურთფშელები მეათე ხუთწლეულის ანგარიშიში უროპოპან და მათი მტკიცე გადაწყვეტილება, წლის ბოლომდე, მომავალი ხუთწლეულის ანგარიშიში, სხვა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების სიუხვის შექმნასთან ერთად მოკრიფონ 1874 ტონა ჩაის ფოთოლი.

სოფელი მთის ძირას

თითქმის შეუძლებელია დურთფშის ეტიმოლოგიური არის ზუსტი დადგენა. სოფლის უხუცესი გვიდარის, 110 წლის მუხტი ტარილის თქვით, სოფლის სახელწოდება ციხეში მთების ძირში ერთბაშად დაცემული დაბლობის აღმნიშვნელი უნდა იყოს. ამ მოსაზრებას თუ გავიზიარებთ, სოფლისათვის ზედამოჭრილი სახელი შეერქმევათ, ვაეზე გაშლილ, სურნელოვან ბალნარად ქცეულ, კობწია ორსართლიანი სახლებით დამშვენებულ სოფლიდან თითქოს ხელის გაწვდენაზეა თოვლის თეთრი ხილბანდით თავწარული ზეიადი მთები.

სოფლის უხუცესებთან საუბრის შემდეგ მომეჩვენა, რომ „ფერი იცვალა“, „დამშენდა“, „მოლონიერდა“ და სხვა ამგვარი განმარტება — უძლური იქნებოდა სოფლის გარდაქმნისა და სახეცვალების გადმოსაცემა.

აი რამდენიმე ციფრობრივი მონაცემი. კოლმურწილის სარგებლობაშია 5562 ჰექტარი საფარული, რომლიდანაც 340 ჰექტარი ჩაის უხვმოსავლიან პლანტაციებს უჭირავს, 300 ჰექტარი — სახნავ-სათესს, 54 ჰექტარი — ვენახს, 35 ჰექტარი — ხეილს. 610 ოჯახში ცხოვრობს 2750 კაცი, აქედან საკოლმურწილო შრომაშია ჩამოული 817, ყველა შრომისუნარიანი მცხოვრები, რომელთაც თავიანთი წარმომადგენელი ჰყავთ საცავშირო, რესპუბლიკურ, საოლქო უმჯობეს ორგანოებში. სოფელში ცხოვრობს და თავდადებული შრომის მაგალითს იძლევა 9 სოციალისტური შრომის გმირი, მათ შორის 100 წლის თემურ თარბა. 150 კოლმურწინს მიღებული აქვს ლენინის, შრომის წითელი დროშისა და „საპატიო ნიშნის“ ორდენები. სოფელ თავიანთ ცოდნას ახმარს. სოფელს 56 უმაღლესი განათლების მქონე მასწავლებელი, აგრონომი, ექიმი, ინჟინერი. სოფელი უზრუნველყოფილია მთის აწყარა წყაროს წყლით, ორი უნივერსალური მაღალით, პეტრის საცობით, საავადმყოფოთი, 3 სკოლით, რადიოკანონით. მუშაობს საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომბინატი მომსახურების 11 სახეობით.

ნაჩყო რეგნავილი

ნორა საქანია

თუ კაცი გონივრია...

საწარმოო თათბირს (იგი კვირაში ამ ორ კვირაში ერთხელ ეწყობა დაგროვილ განსახილველ საკითხთა მიხედვით) ბრგადირებსა და წამყვან სპეციალისტებთან ერთად ესწრება სოფლის აქტივი, რადგან აქ ხდება ძირითადად ყველა პრაქტიკული ღონისძიების და აქტუალური საკითხების განხორციელებისათვის საჭირო გზების გამოყენება, ამოცანის გაანალიზება, დაკონკრეტება.

საწარმოო თათბირზე გამოტანილი საკითხები განსხვავებული სახისა და ერთი ორდენადაც არ ჰყავს მეორეს, მაგრამ როგორც პირველის, ისე მეორის განსჯაში თათბირის თითქმის ყველა დამსწრე იღებს მონაწილეობას და რაც მთავარია, ყარგ მეურნისა და შრომელის გამჭრიახი, ყარათიანი მიდგომით.

კოლმურწილის ჩაის პლანტაციის 340 ჰექტრიდან შშალურულ ვასხელს, ნიადავის ვაფხვიერებას, სასუქების შტანას მექანიზებული წესით ატარებენ 310 ჰექტარზე, ორი მექანიზებული ბრიგადა ამ ვართობის მერ ნაწილზე ჩაის მანქანებით ყრფის, მაგ-

რამ ყრფის ხარისხი, მიუხედავად იმისა, რომ გვიმურის აღმტატება, მაინც არადაამყაყოფილებლად მიანიათ, შესასლტებლბა საჰექტარო მოსავლიანობის ვაზრდაც. მავალითად, ხელით ყრფის დროს თუ 7-8 ტონა ნელლეულს იღებენ ჰექტრიდან, ამ მანვენებელს ვერ აღწევენ მანქანებით ყრფვის პირობებში.

საკითხი სერიოზულია, მნიშვნელოვანიც და მეჩაიე რაიონებისათვის დამახასიათებელი. მის პრაქტიკულად გადაჭრას უღადღოს სამურწილო მნიშვნელობა აქვს.

არანაკლები მასუხისმგებლობით უღკებინა მეცხოველეობის საკითხს.

სუბტროპიკულ რაიონებში სასოფლოვაროი მეცხოველეობის დონის აწილებების შესახებ მარტისა და მთავრობის დრექტივების შესამამისად მეტად ორიგინალურ პრაქტიკულ გზებს ეძებენ ურთავშლები. მეცხოველეობის ვანვითარების სიმწლეებს ისინი უპირისპირებენ ნათესალბაზიანი სისტემის საშუალებით მეტიც საყვები ბაზის შექმნას, პირუტყვის ყომობრივ, მაგრამ თანდათანობით (სადელომბრივ ყომებთან შეხამებთ) ვაუწყობესებას და მთის საძოვრების მიზანდასახულ გამოყენებას.

აიდა გუმბაზი

— კოლმეურნობისათვის ნომერ პირველი ამოცანა არსებული დარეგულირება, — გეითხრა კოლმეურნობის თავმჯდომარემ ვანო ტრაქიძემ. — ამ ამოცანის დადებითად გადაჭრაში, შეენიერულსაბუნებრივ ცხოვრებაში დანერგვასთან ერთად, დიდ დახმარებას გვიწევს პრაქტიკოსთა კონკრეტული მიღწევების განხორციელება.

თავმჯდომარემ დასძინა, რომ კოლმეურნობის საყოფიერო სარწყავი სისტემის შექმნის შემდეგ თითოეული ჰექტარი ჩაის პლანტაციიდან საშუალო საექსპორტო მოსავალი გაიზარდა 700-900 კილოგრამით; ეტერანი შეჩაივების — ნორა საქანის, მარია არძინაძის და ნახიკო რეზეიშვილის პრაქტიკული გამოცდილების დანერგვით აღნიშნული მოსავალი 600-700 კილოგრამით გაიზარდა. ამან კი საშუალება მიეცა ეგემბორი 1860 ათასი მანეთით ნაცვალად კოლმეურნობის შემოსავალი გაეზარდა 2057 ათასი მანეთით. ასევე, აკადლის ანაზღაურებამ 6,94 მანეთის ნაცვალად 8 მანეთსა და 34 კაპის მიიღწია.

— დაუბრუნდები რენტაბელობის სა-

კითხს, — თქვა თავმჯდომარემ. — ჩვენს სინამდვილეში ამ საკითხის წინა პლანზე წამოიწევა არც მისი აქტუალობითაა გამოწვეული და არც მისი აუცილობითი იგი ჩვენთვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა. კოლმეურნობას ჩაის პლანტაციის გასაშენებლად ვარგისი ნაყევლები გამოუყენებელი უქვს. ასე რომ, მატერიალური შემოსავლის ზრდა უშუალოდაა დაკავშირებული შინაგანი რეზერვების ამოქმედებასთან, ყოველი მტკიცელო მიწის, ყოველი ბუჩქის სრულყოფილად გამოყენებასთან და მალაპრობლემურ ტიპულობასთან.

ის ურჩიანია მამულს...

დღერიფში ერთ კარგ ჩვევას მისდევნ — ნაუცხადივად არ დავისახელებენ მოწინააღმდეგეებს. თუ ავარგის გამარჯვებუნი ხარ, ჩამოხტი ცხენიდან. ვაიარ-გამოიარე, მუხლს ქარი ამოვლენინე, თვალს მოიპოვარე, თუ სკურადი ჩაივლი, გაისახებე კიდევ და თითონ მიხვდები, ვისი ხმალი ჭრის და ვისი მკლავი მძლავრობსო. ამ შეგონებას რომ

ირწმუნებ, სოფლის შუაგულში გამოქცეულ მოწინააღმდეგე ფოტოსტენს შეავლევთ. თვალსაწიან ნაუცხადივად დაიხსობებ აიდა გუმბაზის, კუჩან ტრაქილის, — ნორა საქანის, ალა ხალვაშის, მარია არძინაძის, აკაკი ტრაქილის, ნახიკო რეზეიშვილის, შურა გამგის, სონია არძინაძის სახელებს. იბადება მათთან გასაუბრების სურვილი, იღვიძებს ინტერესი საყოფიერო თვალთ ნახო, რა განსაკუთრებული ხერხით შრომობენ, ესოდენ დიდი პატივისცემა და აღიარება რომ დაუმსახურებიათ.

აიდა გუმბაზი ჩვეულებრივ მოელონდა თვისი, რომ კარგად მუშაობს. მას სწამს, რომ ყოველგვარი მალაპრობლემების გარეშე, ადამიანი ბეჭითი შრომისა და მისი ნაყოფით ტემბისთვისაა განილი. ოთხი შვილის ღვდა არდა აგრძელებს ამ აზრისა.

— შრომა დიდებული საქმეა, — გეითხრა ნორა საქანამ, — მაგრამ წლებს თავისი გააქვს, ხანდახან გული მწყდება, რომ...

არ თქვა, თუ ვერ თქვა ბოლომდე თავისი სათქმელი შრომის გეგმარებასა და ქალმა, წამოეშველეთ. სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარემ, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატმა ვიქტორ ტვამბამ ხუმრობით გაამხნევა: — ჯერ რა დროს სიბერეაო.

— არა, არა, — ღიმილით დასძლია წამიერად შემოწოლილი სევდა ნორამ. — ყველაფერი კანონზომიერია, ჩვენ ვხუცდებით, ახალგაზრდები ვაკაცდებით, ჩვენი ვალია მათ ცოდნა და გამოცდილება ეუწოდოდათ და გზა დაეულოცათ, ის ურჩენია მამულსა... — გონიერულად უთქვამთ ჩვენს წინაპრებს.

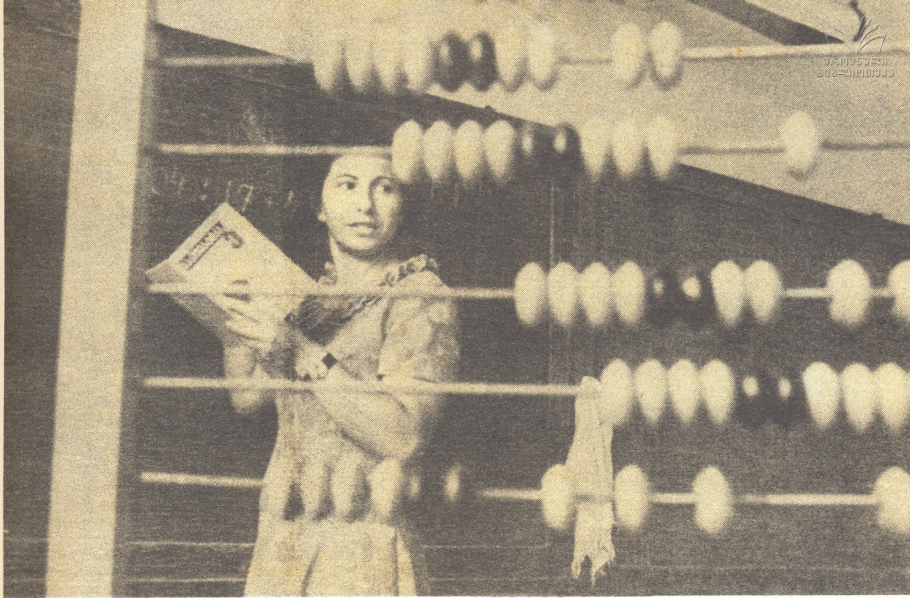
ნორამ გაგვაცნო კომპარტიული ქალმწიფი აიდა გუმბაზი, რომელსაც ვასელი წლის მისში გაუნადრებია პირადი ხუთწლიანი და ვალდებულებით ნაისრ 42 ტონის ნაცვალად, ხუთწლიანი ბოლომდე 54 ტონა ხარისხივან მწვანე ჩაის ფოთოლს მოყრეს.

— და განა მარტო აიდა მისხაძე, — ამბობს ვიქტორ ტვამბა, — კოლმეურნობაში ახალგაზრდები ჰარბობენ, მძიმე უბნებზეც ისინი არიან, ჩინებულად უძლებენ საბჭოს. ჩვენი სინამდვილეს გამოიძინარე მიმანია, რომ ახალგაზრდების ადგილზე დამარტების პრობლემა ზოგან ვახვიადებულად აქვთ წარმოღვენილი.

ამ საკითხს უფრო ღრმად შეხებენ საუკუნის გადაცილებული უხუცესები, რომელთა აუქნაჩეხვად და სქვინან მსჯელობას ხაზგასმით ითქვა — ახალგაზრდების ადგილზე დაკავება აყვინდან უნდა იწყებოდეს და არა მშვედზე, 15-20 წლისანები რომ გახდებიან და ტრიბუნებიან მოწოდებებს ისმენენ. სიფხვლი მათი დარჩენის აუცილებლობაზე.

შეიძლება ასეც იყოს, ყოველ შემთხვევაში საუკუნეებანი სიმბოლადან ამგვარების ჩანს თურმე ამ მწვანე პრობლემის ღვდა-არსი.

დ. ანაპრაბა

გაკვეთილი ქსეპეზიგენძულ სკოლაში

მას წელიწადის ყოველ დროს შეხვედებით მოსწავლეებთან ერთად ბუნების წიაღში — ზოოლოგიურ პარკსა თუ ბოტანიკურ ბაღში. შეუძლებელია პედაგოგმა გონიერულად აღზარდოს მოწაფე, თუ მას არ უნერგავს დედანინსა და მშობლიური მხარის სიყვარულს. — სწორედ ამით ხელმძღვანელობს რესპუბლიკის № 2 ტექნიკურ-მშენებლო სკოლის პედაგოგი ნუნუ გიგოშვილი, რომელიც 15 წელია ამ რწმენით ემსახურება ნორჩი თაობის აღზრდის კეთილშობილურ საქმეს.

მოსამზადებელი ჭკუფიდან მესამე კლასის დამთავრებამდე ასწავლის გიგოშვილი მოსწავლეებს. იგი დედაინისა და მათემატიკის, შრომისა და ფიზიკური აღზრდის, სახვითი ხელოვნებისა და ბუნებისმეტყველების გაკვეთილებს ერთმანეთთან საინტერესოდ აკავშირებს.

სწავლების ამ მეთოდით ბავშვებს თავიდანვე უფითარდებით ცოდნისადმი სწრაფვა. ბუნების გაკვეთილზე ნუნუ მასწავლებელი ოსტატურად აცნობს ბავშვებს ცხოველთა სამყაროს, მათი ცხოვრების პირობებს, ფიზიკურ, ბიოლოგიურ და ტიპურ თვისებებს. ახალგაზრდა პედაგოგი მიმზიდველ მოუთხრობს იგავ-არაკებს „ლორწუცელა მგლისი“, „მატუარა ტურისა და მელიის“ შესახებ. რითაც, ცოდნასთან ერთად, ბავშვებს ესთეტიკური სიამოვნებაც ენიჭებათ. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დილოგების გაღვივება ხალხური თქმულებების, ანდაზებისა და გამოცანების გამოყენებით, არც უმშარბად ამდღირებს მოზარდის მესხიერებას და დღესიკას. არც ბუნების მოკლებები რჩება აუხსენელი: მაგალითად, რატომ იქცევა სითბოში ყინული წყლად, რატომ ყვითლდება და ცვივა შემოდგომაზე

ფოთოლი, რად იცვლება თბილი, მზიანი ამინდები შემოდგომაზე დაუსრულებელი წვიმებით და ა. შ. ასეთი საუბრების შედეგად მოზარდებს უმუშავებათ დაკვირვების უნარი ბუნებაზე. მასწავლებელი აქვე, სახელდაბელოდ აღგენს მათემატიკურ მაგალითებსა და ამოცანებს, სადაც ციფრები განსაზღვრავენ: ყვავილებს, ჩიტებს, თევზებს, ცხოველებს.

ნუნუ მასწავლებელი ბუნებაში ნახულსა და განცდილს შემდეგ კვალდზე გადაატანინებს ხოლმე მოსწავლეებს და ასე წარმართავს სახვითი ხელოვნების გაკვეთილს, ცდილობს, ბოლომდე ჩასწვდეს თითოეულ ბავშვის ხასიათსა და სულიერ სამყაროს. სწორედ ასეთმა შრომამ განაპირობა ნუნუ გიგოშვილის კლასის მაღალი აკადემიური მოსწრება.

იხსოვდეთ- ნათელა წიქაშა- შვილია!

...თბილისის ორჯონიკიძის რაიონის სურ-სათევქრობის დირექტორი.

ვინც ამ ქალს იცნობს, მასში ის პატარა ჩანახატი აშკარად უცმარისობის გრძნობის გამოიწვევს, მაგრამ წინამდებარე წერილი ხომ მკითხველთა ფართო სურსათვისაა გათვალისწინებული; პირველწინადადებისათვის კი პირველ შთაბეჭდილებასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს.

ნათელა წიქაშვილზე რესპუბლიკისა თუ საჯავირო პრესის ფურცლებზე ადრეც დაწერია კეთილი სიტყვა და საყურადღებო წერილები, მაგრამ მის გასაცნობად მართო სურვილი არ კმარა, მაგარი მოთმინებაც უნდა გქონდეს და მგლის მუხლი გაშიობა, რომ კვალდაკვალ სდიო.

— დირექტორი ქველში გახლავთ... დირექტორი სამშრომლოში... სამინისტროში... ობიექტზე... — გაიშის ყუველ ცის-მარცხ.

თქვენი ზიხართ და ელვადებით. რა კანონები «ცდებმა!» — ფიქრებით გუნებამო. მოთმინებით ელთ მისი პატარონის გამოჩენას, ყურადღებით აკვირდებით აქურობას, როგორი სისადავითა და გემოვნებითაა დალაგებული ოთახი, როგორ ატყვია ყველაფერს ქალის — რაიონის დიდი დიასახლისის მხავილი თვალის და მზრუნველი ხელი.

დირექტორის გამოჩენას თქვენს გარდა, სხვადასხვა ელს, შინაფირი თუ გარეშე გამოჩნდება თუ არა, მაშინვე გამოიკოცნებდება, ახმარდობა, ამოჭრავდება დაწვეულდება. კარგოშივე ეცემა ნათელა ლექსანდრეს ასულს პირადი მდივანაც და ჩვენი ნაბიჯით მომავალს, გზადაგზა მოახსენებს ამბებს.

— პო, მართლა, — ამბობს ბოლოს მდინე

ვანი გოგონა, — სახლიდან დაგირვეს, ძალიან ვთხოვეს, დღეს დროზე მიხვიდით.

დაღლილი ქალი, მაღალი შუბლითა და ოღენე ნაღვლიანი თვალებით, აქმდე გარეგნულად მშვიდად რომ ისმენდა შესახსენებელ საქმეების გრძელ ნუსხას. უცხრად შერკოთა, შესამწენველ დაიბნა, ნეტავ, რა უნდა იყო. თუმცა ზოგჯერ ასე იცინა, სასახურ-შივე შეგახსენებდ ხოლმე შინაურები თავს. ან კი ორდის არ ახსენებ ადამიანს თავისი ოჯახი!

— განყოფილება თუფროსებთან თათბირი მალე დაამთავრა და მდივანს სთხოვა. 7 თვის მაჩვენებლები მოეტანა საეგგეო განყოფილებიდან. ამ განყოფილების უფროსი წელან თათბირზე ჰყავდა, მაგრამ ახლა განმარტებით სურდა ჩაქლომოლა გემას.

107 ობიექტია რაიონის სურსათევქრობის ისტეგეში. მათი ზედოხედ ჩამოთვლაც კი დავხარება ვაცს. ნათელა კი ცვირაში ერთხელ მაინც ჩამოუვლის ასშვიდიც. ესაუბრება მალაზიების ხელმძღვანელებს, გამყოფელებს, მომხმარებლებს, სხვანაირად საქმე არ გამოვა, ხელმძღვანელი თუ ხარ, უნდა შეიწუხო კიდეც თავი; ხელმძღვანელობის ერთ-ერთ მირითვე ფორმად კი ნათელს ობიექტებზე ყოფნა, კოლექტივთან სიახლოვე მაინცა.

...შიდი თვის დავალება ყველა ობიექტმა, თითქმის ყველამ შესარულა.

დირექტორი თითის აყოლებს საქმოდ გრძელ სისა და გრძნობას, როგორც უნდა № 6 ფრინველის სპეციალიზებულ მაღაზიას თვალის აპირიბოს, შერე თაისს ამ სურვილებზე თვითონვე ეღიმება. ვერ გაანაღდა გეგმა ამ მაღაზიაზე, ფაქტია, ფაქტს კი ვერსად დაემადებო.

მეფრინველობის ტრეტსტი რეკავს. თუმცა დარეკვით რა გამოვა. უნდა მივინდეს, დღესვე უნდა მივიდეს და გარაკციოს, რისთვის დააკლეს მაღაზიას 120 ტონა ფრინველის ხორკი. მომხმარებლები უცხოეთილონი არიან. ისინი მიზეზს არ დაგვიღვენ, მოითხოვენ. ფრინველის მაღაზიაში ფრინველის ხორკი უნდა იყოს!

წულელს რაიონის სურსათევქრობამ 47 მილიონი მანეთის სკონილი უნდა გაეყოლოს, 7 თვეში უკვე ივატრა 27.600 000 მანეთისა და გეგმა 103 პროცენტით შესახულავს ცოტა არ არის, თუ ასე გარგედელა, წლის დამუშავებამდე 48 მილიონამდე მიალწვეს. ეს ყველაფერი კარგი და პატიოსანი, მხოლოდ ის, ფრინველის მაღაზიის საქმე გოგონაზე უნდა გამოსწორდეს!

№ 28 მაღაზიისთვისაც უნდოდა ნათელს თვალის აუღება, მის გასწვრივ მეტად უსიკეთი ციფრი სწერია. მაინც, რამდენჯერაც ახდებდაც ამ ქალადს, ყოველთვის პირველად ეს ორნიშნა ციფრი ამოტივტივდება.

გუშინაც შეამოწმა ეს მაღაზია, თვითონ წავიდა, შეამოწმა და თვალს არ დაუფერა, მაღაზიაში ცვლავ არ ჰქონდა მარტო, მძირ, საპირი, საშუქარლომ ნაწარმი. მომწინვე გადაწყვიტა თანამდებობიდან ვაგნიტაის უღლებნა მაღაზიის გამგე ა. ცხაკაია, შემდეგ განყოფილება უფროსებს მოელაპარაკა, დირექტორის წინადადებას ყველამ მხარი დაუჭირა, 12 მაისს დაიწერა № 145 ბრძანება.

ახლა ამ თანამდებობებზე კანდიდატურის შერჩევეც არ არის იოლი საქმე. ამაზე მოვლავ კერა იფიქრა დირექტორმა. სასურველია, ახალი მუშაკი ქალი იყოს. საერთოდ, ნათელა წიქაშვილის მოსვლის შემდეგ რაიონის სურსათევქრობაში ქალებს დიდი უპირატესობა მიეცათ. იმიტომ კი არა, რომ წულელს ქალის წელიწადია, არც იმიტომ, რომ თვითონ ნათელაც ქალია, უწინარეს კოვლის მხოლოდ საქმის, მომხმარებლის, სახელმწიფოს ინტერესებისათვის.

დღეს რაიონის სურსათევქრობის მუშაკთა 68 პროცენტი ქალია, ეს დიდი მძღვევაა. ასეთი მაჩვენებელი თბილისისა და საქართველოს არც ერთ სურსათევქრობის არა აქვს.

მეოთხე კვარტალში ამ ციფრს 70-მდე ავიყვანათ, ამბობს დირექტორი.

გვემსხვერპლებს, საავტოო ქსელში ქალების მოხდა, მაღაზიების ყველა ასორტიმენტის საწოლით მომარაგება ერთია. არის კიდევ არანალები საქართველო საერთო, რომელიც სისტემურად, ყოველწლიურად, ყოველდღიურად მოითხოვს სრულყოფას, გაუმჯობესებას. ეს გასაღები მომსახურების პროგრესული ფორმების შემოქმედება. ნათელა წიქარიშვილი, რეკონსტრუქციის თანამდებობაზე დანიშნეს, იმ დღიდანვე შეუდგა სახალხო ძიებას და დანერგვას. თეიმურაზსურება ეს უკვე არავისთვის ახალი არ არის, თუმცა მან გერ კიდევ მთლიანად ვერ მოიკიდა ფეხი ყველაფერს. თბილისის ორგანიზაციის რაიონში მდებარე სასურსათო მაღაზიების ნაწევრე მტეტი კაპიტობის ამ პროგრესულ ფორმარება გადასული. ესეც ნათელა წიქარიშვილის დამსახურებაა.

...დირექტორი ისევ ბრძანებების სველ წიგნს ჩასტყვინს.

მწელი ადამიანის თანამდებობიდან მოხსნა, მაგრამ უფრო მწელია შეფრიგელ ვაჭრობის წესების დარღვევას. მომხმარებელთა ინტერესები უფრო მაღალია, ვიდრე ერთეული უხვიარი მუშაის თაგმობრობა და პირადი ინტერესი. მაღაზიაში ყველაფერი უნდა იყოს, მაღაზიანად მყოფელი გადამყვანი და კმაყოფილი უნდა გამოდგოდეს, — ასეთია ნათელა წიქარიშვილის დევიზი. ყთოლი ინებეთ და იმომხმედეთ ამ დევიზით, არა და სხვა დარგში სასაღეთ ბეღი!

შეგვარე დასუქება ნათელასთვის ასეთი ტრადიციული კითხვა: ახალგაზრდობიდანვე გქონდათ თუ არა მისწრაფება ვაშხდარაყვით ვაჭრობის მუშაობა?

ნათელა ამ კითხვაზე ხშირად პირდაპირ პასუხს თავს არბობს, მაგრამ შინაგულად თუ ვაგსაუბრებით, თქვენ ვაიბეჭდ, რომ მას არასდროს, არც ბავშვობაში, არც მოწოდებლობაში არ უფიქროს ამ დარგში მუშაობა. ჭერ სამთო ბენქიეში დაამთავრა, შემდეგ პედაგოგიური ინსტიტუტი, უშაღუსი პარტიული სკოლა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიური ფაკულტეტი.

დაბო, მას არასოდეს არ უფიქროს, მაგრამ სხვაგვარ იფიქროს, ზედგომში ორგანიზებმა აღმოჩინეს მასში ორგანიზატორის ნიჭი, კარგი თვისებები, ხელმძღვანელის საუკეთესო თვისებები და 1971 წლიდან გააგზავნეს იქ, სადაც იგი უფრო მეტად სჭირდებოდათ.

ამ რამდენიმე ხნის წინათ გახვითი ს.ოცქეციალი ტრავოგრაფი“ წერდა: ნათელა წიქარიშვილის მოვარეა ღირსება გასაღები მტეტიც ხასითა, ნადიდ სიტყვა, მაღალი პასუხისმგებლობის გრძნობაო.

ეს სამსახურში.

ახლა ოჯახში ნახეთ ეს ქალი. ამოიანებები შინ ჩვეულებრივ დასასვენებლად მიდიან. ნათელა წიქარიშვილისათვის ასეთი „ფულუნგა“ არ არსებობს, იგი

სახლშიც გვიან ღამედაც, როცა ქალაქს ღრმა ძილით სძინავს, ქალის მძიმე საქმეს აყეთებს, და ყველაზე დიდ სამსახურს — დღის მოვალეობას იხდის. დაბო სამი შვილის დღეს საზრუნავიც ბევრი აქვს და საამაჟი: უფროსი ქალიშვილი თბილისი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გეოლოგიის ინსტიტუტის ასპირანტია, მომდევლო — ვიორგი ამავე ინსტიტუტის მეცნიერ ტექნიკოსია და უშაღუსში სწავლის გასაგრძელებლად ემზადება, უმცროსი გოგონა მარინე კი VI კლასის ფრიალსანია მოსწავლეა.

ამდენი დავიდარბის, ობიექტებზე ამსახიანი მისვლა-მოსვლის, ამდენი თავსახურების პრობლემის დაცვარის შემდეგ ნათელა წიქარიშვილი იქვეა ბედნიერ დედად, ბებიადაც, სიღვრად. მისი პაწია შვილიშვილი (მასაც ნათელა ჰქვია) სულაც არ ადარდებს, რას აეთუბს მისი ბებია სამსახურში, დაღლილი მოვიდა თუ არა, მოსვენება სჭირდება თუ არა, მას ალერსი, ოჯახში, გასიარუნება უნდა და ბებია უნაწოდ, ერთგულად ასრულებს ამ „მოვალეობასა“.

0. ბაზიძე

მოვალეა-ქალუბი უჯიბიკიანი გაგაგაგაგა

... თოთხმეტი წლის მია ჩიბურდანიძემ — მსოფლიოში ყველაზე ახალგაზრდა საერთაშორისო ოსტატმა, პირველ დეფაზე ითამაშა ვაფთა შეჯიბრებაში და ერთ-ერთი საუკეთესო შედეგი მოიპოვა... ეს მოხდა საქართველოს სსრ მეექვსე სახელმწიფო სპორტიკიდაზე, სადაც მათა თავიური მშობლიური ქალაქის — ქუთაისის გუნდის შემადგენლობაში გამოდიოდა. მან სამი პარტია მოიგო, ოთხი ფრედ დაამთავრა და არც ერთი არ წაუგია.

ქადრაის მოყვარული უკვე კარგა ხანია შეეჩვივნენ იმას, რომ სხვადასხვა რანგის ვაფთა შეჯიბრებაში უშეცულოდელად და წარმატებით გამოდის მსოფლიოს ჩემპიონ ნონა გაფრინდავილი. ახლა „უპარაკის დედოფლის“ კვალს მიჰყვება ქართულ მოჭადრაკე ქალთა ჭერ კიდევ სრულიად ნორჩი თობა — მია ჩიბურდანიძე, ნინო გურიელი, ნანა ბუსტალიანი... მია ჩიბურდანიძემ შარშან გამარჯვება მოიპოვა თბილისის ჭადრაის სასახლეში გამართულ ჩემპიონატში, სადაც ცნობილი ოსტატი მამაკაცები გამოდიოდნენ, წყოს კი, გაზაფხულზე, საქართველოს მოჭადრაკე ვაფთა ჩემპიონატში ტოლო არ დაუღო ყოფივებს.

სპეციალისტებში მიჩინაია, რომ ადრეული ასაკიდან ვაფთა შეჯიბრებადები მოხარულიება მეყვირდ ზრდის მოჭადრაკე გოგონათა კლასს და ხელს უწყობს მათ წარმატებით გამოდის ქალთა შეჯიბრებებში.

ასე, გოგონათა შორის ბოლო საკემრო ჩემპიონატის ვერცტლის პრიზობრმა — თოთხმეტი წლის ნინო გურიელმა, მასში, შეიარაღებულ ძალთა მოჭადრაკეების საკემრო შეჯიბრებაში კონაწირობისას, სამეჭოთა კავშირის ექსჩემპიონ მარტა აშუღუსი ერთად პირველი-მეოთხე ადგილები გაიწაწა. ცამეტი წლის ნანა იოსელიანმა გაიმარჯვა თბილისის ქალთა ჩემპიონატში, ხოლო რესპუბლიკის ქალთა შეჯიბრებაში მან მესამე ადგილი მოიპოვა.

საქართველოში, გარდა თბილისის დიდებული ჭადრაკის სასახლისა, საჭადრაკო კლუბთა ფართო ქსელი არსებობს: ქუთაისში, სოხუმში, ბათუმში, გორსა და ახალციხეში. მომავალი თობის აღზრდაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს თბილისისა და მესამე რესპუბლიკური უმაღლესი სპორტული დაოსტატების სკოლის საჭადრაკე განყოფილებები, თბილისის ბავშვთა სპეციალიზებული საჭადრაკო სპორტსკოლა, პიონერთა სასახლე, ისინი ათასხუთასამდე ნორჩ მოჭადრაკეს აზრთიანებენ.

ხუმრობით ამბობენ — საქართველოში ნამდვილი საჭადრაკო „მატრიარქატი“ ვაგიფლიო. ახა რა წყოს, შემოდგომაზე მსოფლიო ჩემპიონის ტიტულისათვის პეკრობას გამართვენ ნონა გაფრინდავილი და ნანა ალექსანდრია: ხოლო მრავალი ნიჭიერი გოგონას სახით ჩემპიონსა და პრეტენდენტს ღირსებულ ცვლა ეხრდებათ.

გაზატი „საგზასანი საგობი“

საგაზელო
მკობ
პეკ

გაბრიელა ნაჭაკაძე

იური ივანეს ძე ბენი თავის წიგნში „უჩინარი ფრონტი“ მოგვითხრობს ბერლინის იატაკქვეშა ორგანიზაციის შესახებ, რომელიც სამამულო ომის წლებში ეწეოდა ბრძოლას ფაშის წინააღმდეგ. ავტორი გვაცნობს ამ ორგანიზაციის წევრებს და მათ შორის მუჭირების ოჯახს — ლიდა და ვლადიმერ მუჭირებს.

ისინი დღეს მახარაძეში ცხოვრობენ. პუჯედი ბუთი შეილი და სახარგებლო შრომით საქმიანობას ეწევიან. ორივენი მუშაობენ მახარაძის მადაროთა სამშართველოში — ლიდა ეკონომისტი, ვლადიმერი — უფროსი ტექნოლოგი.

ჩვენი ეურნალის თანამშრომელი შეხვდა ლიდა მუჭირს, რომელმაც უამბო თავისი ძნელი და ხიფათი საღეს საბრძოლო ჯგუფის შესახებ.

— ჩვენი ოჯახი ომის წლებში გერმანია-

ში იმყოფებოდა. 1944 წლის დასაწყისიდან მე და ჩემი მეუღლე იმ იატაკქვეშა ანტი-ფაშისტური ორგანიზაციის წევრები გახვდით, რომელსაც საბჭოთა არმიის მაიორი ვ. გაბუნია ხელმძღვანელობდა. ცხოვრობდით გერმანული ანტიფაშისტის ბერტა გაისბერის ბინაზე, სხვისი დოკუმენტებით. რატომ უნდა, ამ საქმეში დაგვემარანენ იატაკქვეშა მეგობრები (როცა თავი დავაღწიეთ ბანაკში ყოფნას). ჩვენ ვასრულებდით ყოველგვარ დავალებას, რასაც გვაძლევდა ორგანიზაცია და პირადად ვ. გაბუნია. შევიძინეთ საბეჭდო მანქანები რუსულ და გერმანულ ენებზე, გერბიანი ბეჭდები და სხვა მოწყობილობანი, ავამუშავეთ იატაკქვეშა სტამბა, რუსულ და გერმანულ ენებზე ვებეჭადვდით ანტიფაშისტური ხასიათის ფურცლებს უოვედგარი ანტიფაშოთა დამკუფებების წინააღმდეგ. ფურცლებზე ვაშუ-

ქებდით საბჭოთა სინამდვილეს, მდგომარეობას ფრონტებზე, ვაჭეყენებდით საბჭოთა მთავრობის მოწოდებებს, საინფორმაციო ბიუროს ცნობებს.

ჩვენ ვაზებდით არა მარტო ფაშის, პიტლერისა და მისი დამკავშირის აღმანიანო მოძულეობის პოლიტიკას, მათ ბარბაროსობას, არამედ ვიძლეოდით მითითებებს, როგორ გვებრძოლა მათ წინააღმდეგ, როგორ დავეხმარებოდით საბჭოთა არმიას წინსვლაში. ორგანიზაციას კავშირი ჰქონდა ბერლინისა და მისი გარეუბნების ბანაკებთან. არალეგალურად მომუშავევმა ბრძოლა წარმართეთ მოლაღატ გენერლის ვლასოვის წინააღმდეგ, რომელიც ცდილობდა გადამბირებინა საკონცენტრაციო ბანაკებში იყოფი ტყვეები და გერმანიაში ძალით გარტილი მოსახლეობა.

ამ ფურცლების გავრცელება მე შევალებოდა, ისინი გადაიჭრნენ და ჩემი გოგონას — ნატას საბავშვო ეტლით, გოგონას ანტიფაშისტური ფურცლები ლიბის ქვეშ ეწყობა. საბავშვო ეტლით მიხედვითაა აგრეთვე იარაღის გადატანაც. ყველა ამგვარი ოპერაციის დროს მე მომუშაობდა ჩემი მეუღლე, ან რომელიმე ამხანაგი. ისინი რა თქმა უნდა, შეიარაღებულები იყვნენ.

1944 წლის შემოდგომაზე საქონცენტრაციო ბანაკებში ისედაც მშვიდ პატიმრებს საკვები უზღუფა შეუწყვიტეს, რის გამოც გახშირდა სიკვდილიანობა. ჩვენი ორგანიზაციის კომიტეტმა განიხილა მათადმი დახმარების საკითხი. დავიწყეთ უახლო დროს შენებების გაფორმება სასურსათო ბარათების მისაღებად. ამ გზით ბანაკის სივრცეში შედიოდა სასურსათო ბარათები და ავადმყოფი და ფიზიკურად დასუსტებული ამხანაგები დამატებით საკვებს იღებდნენ.

გარდა ამისა, იტაკევეშა ორგანიზაციის წევრებს მწყობრიდან გამოჰყავდათ ფაბრიკა-ქარხნებში დანადგარები, აფუკებდნენ გამოშვებულ პროდუქციას, ხელს უწყობდნენ ხანძრის გავრცელების დაბრუნებას.

1945 წლის მარტში საბჭოთა მთავრობამ მიმართა ყველა საბჭოთა ადამიანს, რომლებიც ფაშისტურ ტყვეობაში იმყოფებოდნენ, დალოდებოდნენ მოახლოებული განთავისუფლების ფაზს და ხელის შეწყვეთ საბჭოთა არმიის წინსვლისათვის.

ვ. გაბუნიას იტაკევეშა ორგანიზაცია გამოეხმაურა ამ მიმართვას და გამოუშვა მოწოდება:

„ყოფილი სამხედრო ტყვეები და ფაშისტურ გერმანიაში ძალით გარეკილები თქვენ უნდა განსაზოთ თქვენი თავი მტრის წუგინს მოქმედ მებრძოლებად, საბჭოთა არმიის უაღრესად დამხმარებლებად“.

ვ. გაბუნია უკანასკნელად შეგარბია ამხანაგები და გადაუწყვიტათ შეხვედრითი საბჭოთა არმიის ნაწილებს. ყოველმა ჩვენი ბანაკი მიიღო განსაკუთრებული რაიონის რუკა, რომელზე აღნიშნული იყო ყველა ობიექტი, სიმაგრე და პოზიცია.

მეგობრები თბილად დავჯობდით, ამ მომენტში არაფერ არ სურდა ეცვირა, რომ შეიძლება ვერც ვეღარაზოდეს შეხვედრითი ტრანზიტის.

საბჭოთა არმიის მოახლოება რისხარულით აავსო ჩვენი გულითა. რეინსტალაციის წინა დროსა უფრიალდა. ბერლინის ქუჩებს მოუყენეს საბჭოთა განთავისუფლებლები. ამ დღეებში მათ შორის ნახავდით ნაირნაირად ჩაქმულ ადამიანებს — ზოგს ხანჯის ფორმა ეცვა, ზოგს — ძველი კოსტუმი, ზოგიერთები უსამხრეთოდ ქარსიკაცულ ფორმები იყვნენ გამოწყობილნი, შეხვედრებით მოხუცებს და ახალგაზრდებს, სულით გაუტყვევებს და ფიზიკურად დაუძლიერებულებს.

ამ დღეებში გერმანიაში მყოფ ყველა საბჭოთა ადამიანს — რუსებს, უკრაინელებს, ბელარუსებს, ქართველებს — ერთი საერთო სიხარული — ნანატრი გამარჯვების სიხარული გვაერთიანებდა.

დავით აღმაშენებლის

სამ ათეულზე მეტი წელია ქართული თეატრის კადრების აღზრდას ემსახურება. ვერ შეიღია მშობლიური ინსტიტუტის სიბიძის სტუდენტობის დროს თეატრით სუთქავდა, მაგრამ თეატრში 17 წლის ენერგიული შრომის მიუხედავად მინდევრ დამოინსტიტუტის კვლავ და თავისი უკვლავობა — მალიკო მრეკლეშვილია ერთად, სასცენო მეცველებების სწავლება მოჰქვდა ხელი. რამდენი წარმატება თუ მარტში, რამდენი უძილო წარმატება, ახლის ძიებით გამოწვეული...

და მაინც მისი არჩევანი სწორი გამოდგა, დროულად შეიძინო თავისი მოწოდება. 1956 წელს იცავს საკანდიდატო დისერტაციას: „ქართული ლექსის მხატვრული კითხვა“, აგრეთვე სასიკვდილო პოეტიკის, მსახიობების, ხალხური მოქმედების მიერ წაკითხულ ფუნქციას. ამიტომაც მის პირად ფონდში ინახება უნიკალური ჩანაწერები. სწორად ქართული პოეზიის ნიშნული დაედო საფუძვლად მის სადისერტაციო შრომას.

ყველა კეთილი საქმის ფსვი სიყვარულია; დიან; სიყვარული, თავდადებით ემსახურება იგი სასცენო ქართულს, დედანის სურწინდეს და ამით იხდის მის პედაგოგიურ თუ მოქალაქობრივ ვალს მომბოლორი ენის წინაშე.

ვერსადრის მახავთ ახალს ძიების ცეცხლს გარეშე, ვერსადრის ნახავთ დადოლს, საქმის სიყვარულს ფსვი ღრნად და ძიებრად აქვს მასში გადგმული... ამ სიყვარულად და პედაგოგიის მალაფნობრივმა ბუნებამ მოიყვანა ბაბულია ნიკოლაიშვილი საქართველოს გლეჯიზიონის დიქტორისა ვაჟუშვიც პედაგოგად. ამ სიყვარულმა აიძულა გადაეხედა, გადაეხედა სასცენო მეცველების სწავლების მეთოდები.

გაუიდა ძიებით აღსავსე წლები, კვლავ

არ ასვენებს საქმის სიყვარული. იმისათვის, რომ ჩანაფიქრი გახეხრევილებინა, 1969 წელს ორწლიან შევრებაში მიიღის. ეცნობა მოსკოვისა და ლენინგრადის სასცენო მეცველების სკოლებს, ინგლისური სკოლის მასალებს. ხრის დაყენებისა და სურბიქის საკითხში იღებს ოცვების მომდის, როგორც წყაროს, და იწყებს კომპლექსური მეთოდის სწავლებას. ეს კი შემდგომი გამოიხატება; მეცველება არა დამოუკიდებლად მოქმედებისა, არამედ მეცველება თავიდანვე მოქმედებისთან ავშირში, მოქმედებისთან ერთად.

ოთხი წელია თავის ღირსეულ მოწვევას გადახარბა სასცენო მეცველების კათედრა ინსტიტუტის ანადარმა პედაგოგმა (ამჟამად სასცენო მეცველების კათედრის საპატიო თავმჯდომარე) მალიკო მრეკლეშვილმა, და ხელფუნქციონირების კანდიდატი, ოცვების ბაბულია ნიკოლაიშვილიც კვლავ ბიჯითი შეუპოვრებით აგრძელებს კვლევა-ძიებით სასურსათის სასცენო მეცველების დარგში, რასაც მისმა პედაგოგმა ჩაუვარა საფუძველი. დაუმრეტელი ენერჯითი შრომისი იგი სტუდენტისა პრეფესორად დაოსტატობისათვის, წერს საბუნებრივანების სასცენო მეცველებისათვის, ქმნის მეთოდურ მითითებას სკოლებში გამომეცველებითი კითხვის სწავლებისათვის. ერთიმეტი წელი მამძილზე უძეგებდა ინსტიტუტის პარკული ბიუროს. არის რაიონული და საქალაქო საბჭოს დეპუტატი, გულსმირიტი მეტაბორი, სტუდენტთა ქომეგი, ამითვე დეპუტატივად შეყვარებულ, აიხრება დიდა მისადმი სიყვარული და პატივისცემა.

კვლავ წინაა შემოქმედებითი ძიებით აღსავსე წლები...

ყველა შპსების შპსება

„მულერებში ავღივარ ამ საბატიო ტრი-
ბუნაზე, და ეს გასაგებია, რადგანაც ამ
დარბაზში არან ჩვენი სახელოვანი თანა-
მედროვეები — შრომისა და ბძობის გმი-
რები, რევიოლუციის ვეტერანები, სახელო-
ვანი მეჩაივები, მეციტრუსეები, მეცხოვე-
ლეები, ისინიც, ვინც მონაწილეობდა ჩვე-
ნი ქვეყნის ისტორიაში პირველ არჩევნებ-
ში და ისინიც, ვინც წლეულს პირველად
მოიხდის ამ საბატიო მოქალაქეობრივ
ვალს — ჩვენი სახელოვანი ქაბეკები და
ქალიშვილები, ჩვენი მომავალი, ჩვენი იმე-
დი, ჩვენი ხვალისდელი დღე...“

ასე კომუნო თავისი სიტყვა საქართვე-
ლის დამფუძნებელი პარტიის ცენტრალური
კომიტეტის პირველმა მდივანმა ელვარდ
შეგარდნაძემ 16-306 რუბის საარჩევნო ოლ-
ქის ამომრჩევლებთან შეხვედრისას. სწო-
რედ ამ ოლქში, რუბის კოლმურენობა „სა-
ქართველოსა“ და ზედა ეწერის ჩაის ფაბ-
რიკაში გამართულ კრებებზე საქართველოს
სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კან-
დიდატად ერთხმად იქნა დასახელებული
ამხანაჯი ე. ა. შეგარდნაძე; და ამ სიტყვაში
თვალნათლივ ჩანდა ის დიდშენიშენლოვანი
პოლქეები, რომელთაც არჩევნიდან არჩე-
ვნებამდე ჰქონდათ დავლიო ჩვენი რესპუბ-
ლიკის ცხოვრების ამათუმი უბანზე — დაწე-
ვებული ჩაის მწკანე რელატიკობით, და უნი-
კალური ჰესით — ენგურესით გათავებუ-
ლი; დაწეებული ახალგაზრდა ქალაქი-და-
სახლებით — მანდელით და გათავებული
უქრობი ქარისკაცის საფლავზე დანთიებული
მარადიული ცეცხლით; დაწეებული ყველა
კეთილი საქმით, რაც კეთდებოდა პარტიუ-
ლი გამჭირაობით, სამართლიანობით, ღვინ-
ნური თავმდაბლობით, და რაშიც ზუგდი-
დის რაიონის საუკეთესო ახალგაზრდობა-
სა შეტქობდა თავისი წვლილი.

— ნება მობოძეთ ვერცერთ ახალი გამარ-
ჯებები მეცხრე ხუთწლედის მებუთე, და-
მამთავრებული წლის მიზნების მიღწევასა

და მათე ხუთწლედის პროგრამის წარმა-
ტებით განხორციელებაში!

ჩვენი რესპუბლიკის შრომელთათვის კარ-
გადა ცნობილი ივინის თვეში წარმოქ-
მული ეს სიტყვა.

და მაინც შეგახსენეთ, შეგახსენეთ იმი-
ტომ, რომ თემა ამ წერილისა რუბის სა-
სოფლო კულტურის სახლა და მისი საქმი-
ანობა. საქართველოს კომუნისტების ხელ-
მძღვანელმა კი თავისი სიტყვა სწორად ამ
სახლის ტრიბუნლიდან წართოქვა.

„სასოფლო კულტურის სახლი“ — აღ-
მოგზადებო მის შემედვარს. მართლაც, რო-
მელი ქალაქი თუ დაბა არ იმაყვებს ამკ-
ვარი მშვენიერი შენობით. მაგრამ ამ მშვე-
ნიერ სხეულში არის თუ არა მშვენიერი
სული? აი, ეს კითხვა დამებადა მის შემე-
ხვარს.

ეს იყო ივინის ერთ დღეს, როდესაც
საბჭოთა ლიტერატურის დღეების მონაწი-
ლეობა ერთი ჯგუფი ზუგდიდის რაიონის ეწ-
ვია. იმ დღეებში სტუმარ-მასპინძლიანდ
ერთიანი დიდი გარნობით ვიყავით შეკ-
რული — ავი აღინიშნა კიდევ: საბჭოთა
ლიტერატურის დღეები ნამდვირ ამბობის და
მეგობრობის დემონსტრაციად გადაქე-
ცაო. მე დაუფრებელი ვრასაც: ეს იყო
ქართველი ცაცის, მისი მარჯვენა, მისი
შრომის უბიძგი, რადგან ეს ლიტერატურ-
ის დღეები დახუთულ დარბაზებსა და
კლუბებში კი არ ჩატარებულა, არამედ —
საკოლმურეულო მიწადრებში, პლანტაციებ-
ში, საბჭოთა მეურნეობებში, ქუთაისის სა-
ავტომობილო ქარხანასა თუ ენგურესის
კაშხალთან; ჩვენ გვერდში ამოვდებოთ ჩა-
ის მტრფავეებს: თუ კაშხალის მშენებლებს
და სტუმარმა მწერლებმა თავის თვალის
ნახეს, რომ საქართველო არა მარტო ბუნე-
ით მომადლებული მშვენება, არამედ
შრომის დიდებელი ჰმინია, უპირველესი კოვ-
ლისა, პატრონისა, გამარჯ და ალაშობათა-
ლი შრომის ქვეყანაა. რომ ოვლივი იღვრე-
ბა, მაყაც იღვება და ამის შედეგად მაღლ-
დება სახელი შემოქმედი ქვეყანისა...

რაიონის შრომელებთან საბოლოო შეხ-
ვედრა ჩვენმა ჯგუფმა რუბის სასოფლო
კულტურის სახლში დათქვა, რათა ახლა
მწერლებს წარმოეჩინათ თავისი შემოქმე-
დება.

ფართო სცენა.
მილიო ტრიბუნა.
დიდი დარბაზი.

და სანამ პირდაპირ პლანტაციებიდან მო-
ვლდებოდა ხალხი, სანამ აივებოდა დარ-
ბაზი, კულტურის სახლის დირექტორი გრი-
გოლ გულუდანი მოეძებნა.

— იცი, — თქვა დირექტორმა, — ახლა
არცერთს გვაცლია ჩვენი კულტურის სახ-
ლის საქმიანობაზე ლაბარაკისათვის. თანაც,
ეფეთობა, არაფერი უჩვეულო არ გავკე-
თებია... თუმცა რაიონის გარდამავალი
დროშისათვის ეიბრჭით, ყვარჯრობით სხვა
სოფლის კულტურის სახლის რაიმე აქვს და-
საკეთებელი.

და ვიდრე ტრიბუნაზე რიგრიგობით
ავლიოდი რუსი, ქართველი, თუ რუმინე-
ლი მწერლები (ჩვენი ჯგუფის შემადგენ-
ლობა), დირექტორი კულისებში დაქდა და
წერილად აღნესხა ქალდსზე რუბის სა-
სოფლო კულტურის სახლის საქმიანობა.

— მტკიცედ ვწამს, რომ ნარკვევი ასე „ჩაე-
ლიო“ არ უნდა დაწეროს. რამდენიმე
დღე მაინც არის საჭირო, რათა ვეღუდავულ
გავცინო საქმეს.

შეძლომა დარჩენილიყავ კიდევ, მაგ-
რამ...

მაგრამ კულტურის სახლში უხებრულად
აწივის მხრები, თითქმის მობოდილმეს: —
ახლა ჩაის კრუფის სეზონია, ჩვენი წრე-
ების მცავდენობა თითქმის შეწედა, ყველა
ჩაიშო გავსულიო.

ამობოდნენ და თითქოს ენა ემოდოთ,
თითქოს წუხდნენ, რომ კორესპონდენტს
„ლრსეულად“ ვერ შეხვდნენ, ვერ მიი-
ცალეს ინტერვიუსათვის.

გახსოვო მანკურული ომის წლებიდან
დაწესებულებებს თურმე ზოგჯერ ასე-
თი განცხადებები რომ ჰქონდათ ვარტული?—

„ყველა ფრონტზეა“

მაშ, რაღა არის საწყობარი? თავისუფლად შევიძლიათ განაცხადოთ: „ყველა შრომის ფრონტზეა“ თავისუფლად კი არა — ამაყად განაცხადოთ!

ის ნებსა მაინც წამოვიღო, ვითქვამთ: იქნებ გამოამადგეს-მეთოქი.

და, აი, გამოამადგა: რაც კულტურის სახლის საქმიანობის შესახებ ამ წესის შემოწმების შემდეგ ვართ და არა დირექტორის გამოცხადებით:

„მომდინარე წელს რუბის სასოფლო კულტურის სახლში ჩატარებული შედეგი აღნიშნულია:“

- 1) შეხვედრა კინოსტუდია „ქართული ფილმის“ შემოქმედებით კოლექტივთან;
- 2) თეატრული საღამო საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 54 წლისათვის დაჯავშნებით;
- 3) ზუგდიდის რაიონის მშრომელთა მიტინგი 1974 წლის სოციალისტურ შეგობრებაში გამარჯვების აღსანიშნავად;
- 4) შეხვედრა დიდი სამშენებლო ობიექტების მშენებლობის და მშენებელთა მშობლებთან;
- 5) კითხვა-პასუხის საღამო სკკპ 24-ე ყრილობის, საბჭოთა საარტიკო სისტემის, ათლეტიკური, სასოფლო-სამეურნეო და მხატვრული ლიტერატურის საკითხებზე;
- 6) ვიკტორინა: „აქვს უფრო კარგად იცნობს ჩვენს სამშობლოს“;
- 7) შეხვედრა რაიონის მკვიდრ პოეტ ზუგდიდის რაიონის დაბადების 50 წლისათვის აღსანიშნავად;
- 8) თეატრული საღამო — „დიდი ოქტომბრის გზით“.

გვიწოდებ ექსპერტსები ცალკე მობრძიდოთათვის, ცალკე ხანდახნულთათვის.

კულტურის სახლში მოქმედებს სხვადასხვა სახის წიგნ: ლიტერატურის, მხედრალთა, ჭირებრძობის, აგრომხატვრული, მხატვრული კითხვის, ჭადრაკის, თეატრის (ვუხვეთი სექტორი ქ. ნიქაბასის „კატეჯორი“), აგრონომიული... წიგნებს ხელმძღვანელებს: გ. კარაკიჯია, რ. ბულია, გ. თოდუა, გ. ბუღედალი...

კულტურის სახლში ტარდება ლექციების სერია, კითხვა-საუბრები, გაცემის ზეპირი ეურნალი. ამ საქმეში ნაყოფიერად მუშაობენ ლექტორები: გ. ნაყვებია, მ. თოდუა, ვ. ფიფია, ლ. სორდია, გ. ყუფუნია და სხვები“.

ესაა და ეს. ესაა და ეს კი ძალიან კარგია.

და ვიდრე სცნებდა ზუგდიდის რაიონის შესანიშნავი ანსაბლო „ჩელა“ (დიახ, შესანიშნავი!) ატკბობდა მსმენელს ქართული მუსიკისებით, ცეკვავდა და მკაპიტრებდა სისხატობით, სიხალუთი და ზომიერებით, — კატეჯორი მიმდრეკილი ვიქტორიბდი ახალგაზრდებზე, რუბის სასოფლო კულტურის სახლის აქტიურობაზე, რომელთაც ვერცერთობით „იკავია-თამარისთვის“ არ ეცავოთ, რადგან, რადგან —

ყველა შრომის ფრონტზე იყო გასული!

ნანი კილასნიანი

2400-24000 მთავარი კომუნა

1. ისპინებს ოჯახი

დედა დაზავსთან დგას. მოძრაობს დაჯერებულად და სწრაფად ერთი წუთით არ ჩერდება მისი ხელი. შარბურით იკეცება აბრეშუმი.

ის ხედება შვილს საღამოობით, როცა ოჯახი იკრებდა სასადილო მაგიდასთან, როცა დედა აცხლებს წინადადით დამზადებულ სადილს. მაშინ შვილი ნაწყვეტ-ნაწყვეტ იმდენ მის საქმიანობაზე, მაღალ ვალდებულებაზე.

მაშა კონსტრუქტორია. ის ანგარიშობს და ქმნის ნახაზებს. მამის შრომის შესახებ შვილმა იცის ზოგი რამ.

მაგრამ დედა ზაფხულში, ოჯახის აწერები ერთად მიდიან დასასვენებლად ახლა შვილს ეკუთვნის არა საღამოს საათებში, მშობლების გამოზომილი საუბარში, არამედ მთელი დღეები; ამ ერთი წლის მანძილზე აქ ეძლევა საშუალება, უფრო სრულყოფილად გაეცნოს ორივეს — მათ პირივედებს, მათს თეორიულ-პრაქტიკულად, იგრძნოს მათი ზრუნვა, სიყვარული, მოსიხირობს მათი გმირული შრომის ამბები, გაიგოს რას ეტკიცება, რას აწუხებთ, რა უნარიათ... ასე დედა წელიწადში ერთხელ სცხვადით და სისაძულთით, თავისუფლად რომანტიკა, დღეადელო ბედურ რამ შეუფერ და ბედის ვერაობა.

დედამ დადევნა კერძების დამზადება და მაგილის გაშლა, გაზარდა და მალაშა. მას დაუდგა შვილიან, მუდღელსთან საუბრის, ფიქრის და ოცნების დღეები.

ასეთია ოჯახური დასასვენებელი სახლის თუ პანსიონატის სიკეთე, რომელიც ყველას მაინც ვერ სწვდება თავისი სიმძირის გამო.

წელს ოჯახების დასვენებისათვის სულ გამოყოფილია 2.151 საწოლი: აფხაზეთში — 310, აჭარაში — 650, კახეთში — 616, შოში — 270, კვერთხი — 305.

ჩვენი მზანია, რომ დასასვენებელი სახლები და პანსიონატები ყველგან კეთილმოწყობილი და კომფორტული იყოს, მაგრამ ასე არ არის. ცისინიონის დასასვენებელი სახლი „ნაუკა“, სოფლის — „აპუჩუა“, გაბრის — „საკლა“ და „ლესლიძე“, ვერც კიდევ ვერ აკმაყოფილებს დამსვენებელთა მოთხოვნილებას.

ინისათვის, რომ გაეზარდოს სასოფლო-საეკონომიკო რაიონებში, ჩვენ ვთვლით საზღვრული სასოფლო კორპუსებს, ისინი ჩავდგით შოშიში, გულისში... მათი გამოყენებით საგარეოდად გაიზრდება დამსვენებელი რაიონებში. 1976 წლისათვის ჩვენს რესპუბლიკაში ოჯახური დასასვენებლისათვის 3.476 საწოლი იქნება გამოყოფილი.

1976 წლისათვის დასასვენებელი სახლის — „გუმისლი“ ზემო ნარსის, საზღვრული სასოფლო კორპუსების გამოყენებით, დაგეგმილი 200 საწოლი, კურორტ შოვის დასასვენებელი სახლის „მამისონი“ — 200 ადგილი, პანსიონატ „ბათუმში“ — 200 ადგილი.

მონავალ წელს დამთავრდება ქობულეთში 928-ადგილიანი დასასვენებელი სახლის მშენებლობა, სადაც მხოლოდ ოჯახური დასასვენებელი ასევე შეიძლება კერძობის დასასვენებელი სახლის გაფართოება 160-ადგილის დამატებით.

მომავლისათვის

— მათე ხუთწლედში კიდევ უფრო მეტი ყურადღება მიექცევა ოჯახების დასვენებას, აიგება ახალი დასასვენებელი სახლები და პანსიონატები, მოხდება შეღის რესტორნიკა და გაფართოება.

მომსწრეუკნით და გაფართოება კურორტების მართვის საბჭოს სანაგრომომებს, დასასვენებელი სახლების და პანსიონატების ექნება 10.700 საწოლი. აქედან ერთი მესამედით ისარგებლებენ მშრომელთა ოჯახები.

მათე ხუთწლედში აღმინათა ვაგონითობის დაცვას და კეთილდღეობას შესანიშნავი პერსპექტივები აქვს.

2. პასუნი შემართება

პროფესორთა საქართველოს კურორტების მართვის რესპუბლიკური საბჭოს შემადგენლობაში გ. ჩიქვიანი კითხვად, თუ როგორ დგას ჩვენს რესპუბლიკაში ოჯახური დასასვენების საკითხი, გვიპასუხა:

— ჩვენ გვაქვს ოჯახებისათვის დასასვენებელი სახლები და პანსიონატები აფხაზეთში, აჭარაში, შოშიში, კვერთხში, კახეთში. მაგრამ ისინი ვერ აკმაყოფილებენ გაზრდილ მოთხოვნილებებს.

ინდოელი პატრიალი

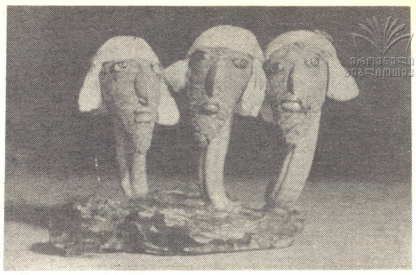
ტეკვა „ხაზაია“

იაპონელი მულხი

ვატანე ჰაბუაიანი ობელისანი როლში

სამი ძმანი გურჯულები

ოკიგინალუკი ხელოვნება

ვისაც სურს დატკებს და იცინოს, იგი ანა ჩხიკვაძის ორიგინალურ შემოქმედებას უნდა გაეცნოს. გამოყენებითი ხელოვნების დარგის მისებული კომპოზიციები ლაკონური, მიმზიდველი და გონებამახვილურია. უკვე მრავალი წელია ემსახურება იგი თავის საუყარელ საქმეს, ჰქონდა საკუთარი გამოფენებიც. მისი ნამუშევრები არა მარტო შავშემებს, მოზრდილებსაც იზიდავს. მისთვის ნედლი მასალაა: ხის ტოტები, ნაძვის, ფიჭვის, კვიპაროსის გირჩები, გვგრის ყუწუნები და კურკა, სიმინდის ფუნჩი, ლობიო, რკი, ყაყაო, შინდრის გამხმარი ყვავილები.

ა. ჩხიკვაძეს ხშირად შეხვედებით თბილისის ბაღებსა და პარკებში, ქალაქის მიღამოებში, აქ ეძებს და აგრევეს ორიგინალური ფორმისა და მოყვანილობის მასალებს. ამიტომაც მის ყოველ ნამუშევარს ბუნების ფერი აქვს. მოხერხებულად იყენებს ამ ფერებს და ხორცს ასხამს ჩანაფიჭრს, მხატვრობას, გამოსახულების ბუნებრიობას.

ა. ჩხიკვაძის გალერეაში 1500-მდე ნამუშევარია: „იმერელი ინტელიგენტები“, „პუშკინი“, „შ. რუსთაველი“, „ვ. მაიაკოვსკი“, „მარინე იაშვილი“, „მედია ამირანაშვილი“, „ვატანე ჰაბუაიანი“, „ბესარიონ ყუენტი“, „ზანგი გოგონა“, „სტილიაგები“, „თებროლე“ მიღის წყალზედა“, „სამნი ძმანი გურჯულები“, „ზღვის ყაჩაღები“, „ჩიტო-ჩიტო-ჩიორაო“, „ბახუსის მოყვარული“ და ვინ მოთვლის კიდევ რას არ ნახათ აქ.

მხატვარი ვატანეებში სწავლობს ზღაპრებს, ლეგენდებს, ანდაზა-თქმულებებს, იგავარაყებს და მთ საფუძველზე ქმნის ინდივიდუალურ თუ ჯგუფურ კომპოზიციებს, რომლებიც მიესადაგებიან ლიტერატურულ გმირებს, ვაკანონენ მათ ხასიათს, თავი-

სებურებას: „მიმუნე და სარკე“, „იხებს დასკა დედ-მამის მიერა“, „ნაცარქექია“, „ოქროს ბიბლიოთინი მამალი“, „ცეროღენა“, „შიმპანზე“, „მამლის ქურდი“... საუცხოო აგრევე „სამაია“, „ქართული მოცეკვეთე გოგონები“, „ზანგი გოგონები ტეკვის“, „მეჩონგურეთა ანსამბლი“, „სიმღერა სიყვარულზე“, „ბაღურინა“.

ჩანაფიჭრის ორიგინალობით იზიდავს მხანველს „ცხვრები საძოვარზე“. ნაძვის გირჩების, ყაყაოს, ხის ტოტების, ლობიოსა და შინდრის ყვავილების კომბინაციით ავტორი ფარის იმიტაციას აღწევს. ცხვრები საძოვარზე გამოიღან: ფონად ხავსით მოფენილი ნაძვის ხის ქერქია გამოყენებული.

საინტერესოა „მამლების წაყიდება“. ავტორი გამხმარი ტოტებისაგან ქმნის ბუნებრივ ლობებს, ლობზე წამოხსნადან მამლები, აქეზეზენ წაყიდებულთ და ასე გვიჩინა კრიახ-გნაისი ეგსმით. რუსი, ხელო ბაღახის, თივის, პურის თავთავის, კვიპაროსის გირჩების კომბინაციით მიღებულია დიდი ეფექტი: მამლები წაგრძელებული კისრებით, აბურძგვინილი ბუმბული, გადმოყაკეული თვალები და საძიგნად დაღებული ნისკარტები.

მხატვარი ყურადღებას უთმობს ყოფაცხოვრების თემებსაც. იგი დასკინის „ბახუსის მოყვარულს“, „უსაქმურს“, „ეპკიან ქმარს“; დაბოლოს, პოპულარული „მოლა დასრდებელი“, პირმოციანრი, თავზე ბოზობით, რომელიც წითელი წიწყით გვირგვინდება. ესეც მშვენიერი დეტალია.

ს. ნაძიაშვილი,

თბილისის სამხატვრო აკადემიის დოცენტი.

აქროს ჩაის კულანტაში

სოსოსლოს ყოველი ღარი...

თბილისი უოველთის იყო ცნობილი თავისი მრავალსახეობით, თავისებური ეგზოციკით, რაც შოაგონების წყაროს წარმოადგენდა პოეტებისათვის, მხატვრებისათვის.

უნებლით ფიქრობ ამის შესახებ, რადესაც ეცნობი თბილისელი მხატვრის ღერი ჩოჩიას შემოქმედებას, სულ ახლახან გაიხსნა მისი სახელობის სახლ-მუზეუმი არსენას ქუჩაზე. წლების მანძილზე ქმნიდა აქ მხატვარი ქალი საკუთარ მხატვრულ სამყაროს და ასახლებდა მის მიერვე შექმნილი გმირებით. რომელთა სახეებიც ისტატურად გადმოქონდა ტილოზე საღებავებისა და ფუნჯის მეშვეობით.

ღერი ჩოჩიას ფერწერა — ეს შინაგანი და ძაბულობა თითქოს, იგი ისე შემოიჭრება ჩვეწში, როგორც მათი თავისის შემდეგ უკი ღრუბლებიდან გამოსხლეტილი სმოვი, ქერ ბუნდოვნად, მაგრამ თანდათან ძლიერდება და გადაიქცევა შრის თბილ და ძლიერ მოსილ ნათელად. ასევე თბილად ანათებენ მხატვარი ქალის მიერ შექმნილი პორტრეტები (მხატვრის ბიძის ალ. აბაშელის, მხატვარ კ. ზადაციანის, ხელოვნებათმცოდნე და გორდღევის და სხვათა პორტრეტები).

ადამიანი — საქმიანი და შემოქმედი, შოაგონებული და მეოცნებე, აი მხატვრის საყვარელი გმირები. ასეთივე იყო თბილისი. მან არ იყო და ერთი ადგილის ტყეა შემოქმედებითი ძიებაში. იგი 1934 წელს აღექმან:

დრე ბაზუბუკ-მელიქოვის რჩევით შედის თბილისის სამხატვრო აკადემიაში, სადაც მისი პედაგოგი იყო ა. ციმბაქურიძე. მართალია, აკადემიის დამთავრების შემდეგ ავადმყოფობამ შეუშალა ხელი ლ. ჩოჩიას დიპლომის მიღებაში, მაგრამ განა ეს იყო მოავარი მისი შემოქმედებითი მომავლისათვის? თუმცა ამ მოვლენამ განაპირობა მრავალი წლის მანძილზე წინასწარი დარღვევა: ჩოჩიას ნახატებს ნახულობს მხოლოდ შინაურთა და მეგობართა ძალიან ვიწრო წრე. პირველად მისი სურათები გამოფენილი იქნა 1959 წელს. ესენი იყო ძირითადად მხატვარ ნატურმორტები, ყანარული კომპოზიციები და პეიზაჟები.

ლ. ჩოჩიას სურათები ექსპონირებულნი იყნ თბიქმის ყველა რესპუბლიკურ გამოფენაზე, მხატვრად და მწახველიც ერთნაირი უფრადღებით სწავლობენ ერთმანეთის ხდება მათი დახლოება, მყარდება ურთიერთგაგება და ლ. ჩოჩიას შემოქმედებას უჩნდება თაყვანისცემელთა ფართო წრე.

ამჟამად მხატვრის ნამუშევართა ნაწილი ინახება ე. სიმონოვის, მ. ბავანის, უ. ულუიკის, ბ. აბაშდლიანის, ა. გლუბერის და სხვათა კოლექციებში.

რითი გვიზოდავს ღერი ჩოჩიას შემოქმედება?

უპირველეს ყოვლისა ადამიანის შინაგანი სამყაროს უფრადღებიანი და საოუთო გა

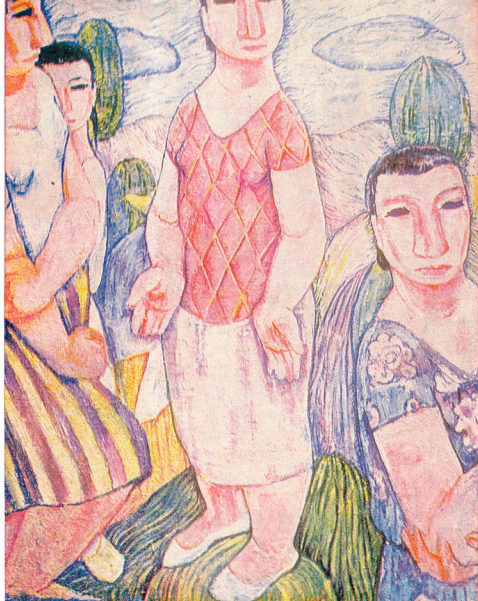
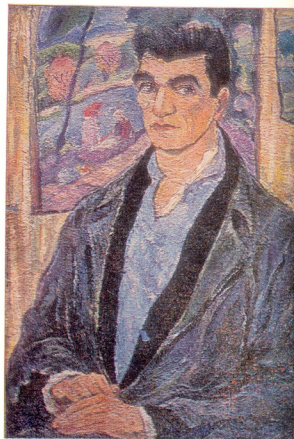
გენით. მხატვრის შემოქმედებაში თანხარად არის გამოხატული ადამიანის სულიერი არსი და მხატვრული აღქმა (კოლორტი, კომპოზიცია, ნახატის პლასტიკურობა).

შვენიერია მხატვრის პორტრეტების სერია. მკაცრია და დახვეწილი რეალისტურად წესრულბული ნატურმორტები. მათთვის დიდი გემოვნებით არის შეჩრეული ქართული კოსტუმი, ფიალები, ხილი და ქსოვილები ადმოსეველური ორნამენტით. პორტრეტებსა და კომპოზიციებში თვალნათლივ მოსჩანს ფორმის ერთგვარი პირობითობა, რაც, ამ სიტყვის კარგი გაგებით, გვაგონებს ქაროული ფერწერის ტრადიციებს.

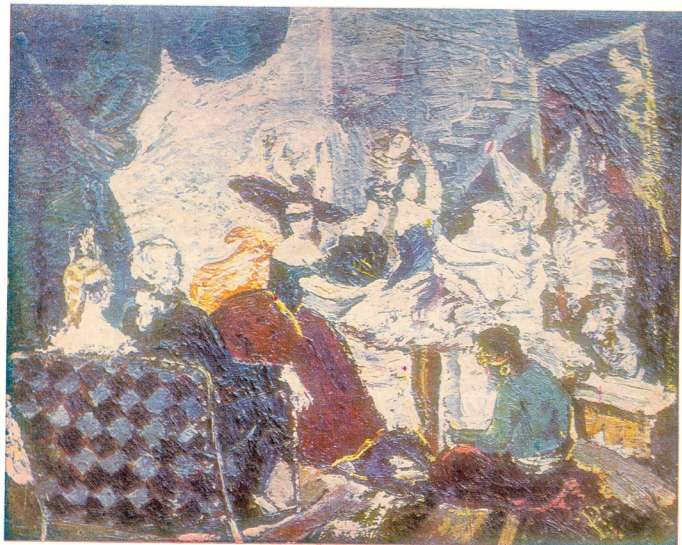
ლ. ჩოჩია იყო და კაპაბადის მოწაფე, ხოლო მისი კეთილმოსურნე და მგრძობიარე მრჩეველი ლაღო გუღიაშვილი გახლდათ.

მხატვარმა ქალმა თავისი სიცოცხლის ყოველი წამი ხელოვნების სამსახურს მიუძღვნა. იმ სახლში, რომელშიც ყველაფერი ლაპარაკობს ხელოვნებაზე, სადაც ყველაფერი დათმობილი აქვს ხელოვნებას. თქვენსამუდამოდ დაგამოსხრდებოთ სურათები, რომლებიც ეუთფინის ორ მხატვარს — ერთმანეთისაგან განსხვავებულთ, მაგრამ ერთნაირად აინტერესობს, — ღერი ჩოჩიას და მის მეუღლეს მხატვარ გ. ზურაბოვს.

მატვარი გიორგი ზურაბოვი

სამუშაოს შემდეგ

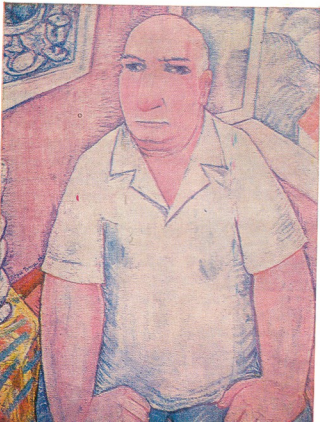
ხაქეტაძის წინ

ავტოპორტრეტი

პოეტი ალექსანდრე აბაშელა

მხატვარი კირილე ზდანევიჩი

მხაჭვარ ლერი ჩოჩიას ნამუშევრები

ნატურმორტი ფაიფურის ქანდაკებით

ნიკო ფიროსმანაშვილი

მხედარი

ილუსტრაცია პუშკინის თემაზე

ქალთა კვლევა- გეგმის შეკრუვაში

„ქალები, რომლებიც კვალიფიკაციის იმპლემენტაციის, ვითარებისა და იზრდების, როგორც პროფესიების, უწყვეტად ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას ოჯახში. მათ უკეთ ესმოთ ქმრის სამსახურთან დაკავშირებული პრობლემები და უფრო კარგად უძლებენ შედეგების ადრტასა“.

ეს სიტყვები წარმოსთქვა 1972 წელს მოსკოვში გამართულ საერთაშორისო სოციოლოგიური ასოციაციის ოჯახის სოციოლოგიის კვლევითი კომიტეტის სემინარზე ოქტობრში ჰერტა კუჩისმა.

„...როგორ, მაშინაც ვიმუშაო რომ გავთხოვდები და შეიძლება გააჩნებ არაფრის დიდებით! მე მუდურად ოჯახი მინდა, მინდა კარგად აღზარდა შეიძლება. ამის შედეგად სემინარშიან კი შეუძლებელია“ — განაცხადა 1946 წელს ერთმა თექვსმეტი წლის ქალიშვილმა შევარისის სამედიცინო-ადინისტრაციულ პროფესიულში. უნდა ითქვას, რომ ეს შეხედულება აბაორენებელი გახლდათ იმ სასწავლებელში, და განა მხოლოდ იმ!

მაგრამ ამ ქალიშვილის ცხარედ შეგახსენა მისი თანაკლასელი ჰერტა ენკა, კომუნისტების ქალიშვილი, ახალგაზრდული ორგანიზაციის აქტიური წევრი. თავის ახალგაზრდობის მიუხედავად, ის უკვე მუშათა კლასის პარტიის წევრიც იყო.

„აბა, აქ რატომღაც ვსწავლობთ? სწორად იმისთვის, რომ პროფესია მივიღოთ. არა, მე უარს აბრუნებდი ვინცა, არც ოჯახზე და არც პროფესიაზე“ — განაცხადა მან.

მოთხოვნა საუკუნეში ახალი იმ დღის შემდეგ. ბევრმა შეიტყა ამ დროის მანძილზე შეხედულება, თითოეულ შეიკვალა. ის გვიჩვენებს ახლა მხოლოდ ქალები კი არა — პროფესიების არიან და სოციალისტური საზოგადოებაში თვალსაჩინო რობით იმ წელიწადში შევიდა, ოჯახში კი გამევი, გელისხებიერი შეუღლებები და მზარდუნელები დღეები არიან.

გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში შრომისუნარიან ქალთა 84 პროცენტზე მე-

ტი მუშაობს, ამათან უმრავლესობა დოკუმენტული, ბევრი სწავლას განაგრძობს, კვალიფიკაციის იმპლემენტაციის, რომ თავი ვაითვისას ახალ პროფესიულ ამოცანებს. ქალებს შეეძენათ იმის პირობები, რომ მინიმალური ენერჯის დახარჯებით შეძლონ ყველა მოვალეობისათვის თავის გართობა. ჰოდა, ყველაფერ ამში მცირე წელიწადი რაღაც მიუძღვის პროფესორ ჰერტა კუჩისს!

1964 წლიდან ის გერმანიის მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებული საბჭოს — „ქალი სოციოლოგური საზოგადოებაში“ — წევრია, 1967 წლიდან ხელმძღვანელობს კვლევითი ჯგუფს, რომელიც ამავე სახელწოდებას ატარებს, ხოლო ახლანან ჰერტა კუჩისი სოციოლოგიური პოლიტიკისა და დემოგრაფიის საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილედ აირჩიეს.

მისი ცხოვრების გზა სწორი და თანმიმდევრულია. 1949 წელს სტუდენტობა გააძლიერდა — საზოგადოებრივი მეცნიერებათა შესწავლას მიჰყავდა ხელ. 1952 წელს სახელმწიფო გამოცდები ჩააბარა.

მაგრამ ეს სათქმელია იოლი! წავლის დროს ჰერტამ სოფლის მეურნეობაში-მეცნიერების ფაკულტეტის სტუდენტი, თავისუფალი გერმანული ახალგაზრდობის ორგანიზაციის მდიანი ჰენრი კუჩისი გაიწვიო და ცოლად გაყვა. 1952 წლის აპრილში კი, სახელმწიფო გამოცდების წინ, გოგონა შეეძინა.

უმაღლესი რომ დაამთავრა, ბერლინიში, სადაც მუშაობდა გერმანიის ინსტიტუტში დაიწყო მუშაობა. თვითონ ინსტიტუტის ინტერნატში-სტუდენტობა. მისი ქმარი, გერმანიის ერთიანი სოციოლოგური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სოფლის მეურნეობის განყოფილების ინსტიტუტური, სასტუმროში დაბინავდა, პარტია ბარბარა კი სადღეღამისო ბავაში მოაწვევს. როცა, ბოლოს დაბოლოდა, ცოლ-ქმარმა ბინა მიიღო, მეორე გოგონაც გაუჩნდათ — ირინა. ჰერტა კუჩისმა, რომელიც ამ დროისათვის ინსტიტუტის პარტიული კომიტეტის წევრიც იყო, თავის თავზე გაიოსცადა, თუ რა ძნელი საზოგადოებრივი მუშაობისა და დასახილვისის შეთავაზება და იმამდე დარწმუნდა, რომ გარეგანი, მხარში ამომავალი ქმრის გარდა, მშრომელ ქალს, შვილების დედას, ასევე გაატყობს და გულისხმობი ხელმძღვანელიც ასეობოება. სწორედ ასეთად აღმანი იყო ჰერტას ინსტიტუტის დირექტორი, ჰოდა, როცა მან შესთავაზა, მეცნიერულ მუშაობაში მიჰკიდებ ხელი, ჰერტა ხალისით დაეთანხმა, მიუთმებებს, რომ ძალიან დაინტერესდა თემამ: „თანასწორულებიანება და ქალის მდგომარეობა ოჯახში“. გერ-ში აქამდე არაფერი ემუშავა ამ საკითხების გამოკვლევისა და თეორიული განვითარებისათვის.

1964 წლის ათმარში კუჩისმა დასტურებული დაიწყო თემამ — „სოციოლოგური ოჯახური რთობითობის განვითარება გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში“. იმავე წლის მისიში კი მინისტრთა საბჭოში

მეცნიერებათა აკადემიასთან ჩამოაყალიბდა სამეცნიერო საბჭო: „ქალი სოციოლოგური საზოგადოებაში“.

* * *

ცარიელი საური მავიდა, სკამი, ცარიელი კარადა — აი, რა დახდა ახლადარბული საბჭოს მდიანს — ჰერტა კუჩისი კამინდები. რა ენა? კვლევის სულ ახალი სფერო უნდა აეთვისებინა.

ორი წლის შემდეგ, როცა მუშაობის რაღაც გამოცდილება დააგროვებ, მინისტრთა საბჭომ დადგინებდა მიიღო, რომელიც ცენტრალური კომიტეტი და სამეცნიერო ორგანიზების ხელმძღვანელებს პასუხისმგებლობას აკისრებდა „იმ პრობლემების შესწავლისათვის. რომლებსაც ვადაწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭებოთ ქალებისა და ქალიშვილების შემდგომი განვითარებისა და დაწინაურებისათვის“.

ჰერტა კუჩისი იკონებს ცხარე დისკუსიებს სამინისტროებისა და საწარმოების ზოგადი პასუხისმგებელი მუშაობები, რომლებშიც თავდაპირველად სწორავდა ვერ გაიგეს მათ წინაშე დასმული ამოცანა. ჰერტა უხედავად მათთვის აგხსნა, დაესაბუთებინა, რომ ეს ღონისძიება მათ ძალიან მადლ საჩუქრებლად მოეუტანდა, ასე თანდათან იცვლებოდა დამოკიდებულება მომუშავე ქალთა პრობლემებისადმი, მრავალდონიან ხელმძღვანელები, ვისაც ეს პრობლემებიც ესმოდა.

უკანასკნელ წლებში პარტიამ და ხელისუფლებამ ქალების ყოფისა და, საერთოდ, ოჯახური ცხოვრების ორგანიზაციის შესახებ მიიღო რაღაც ვადაწყვეტილებები მიიღო. ამ დადგენილებათა შემუშავებაში მონაწილეობდა საბჭო და კვლევითი ჯგუფი — „ქალი სოციოლოგური საზოგადოებაში“. ჰერტა კუჩისი ამჟამად პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკურისთან არსებული ქალთა კომისიის შემადგენლობაშია და ამის მიხედვით, მუშაობისათვის შეტედა სკაირი იმპულსებს იღებს. ის მინიმალურად იმ კომისიაშიც, რომელიც გერ-ში ოჯახის შესახებ ახლად კანონმდებლობის იმუშავებს. კუჩისი აქტიურად ერთვება 1972 წლის აპრილში მიღებული სოციალურ-პოლიტიკური ღონისძიებების მომზადებაში, რომლებიც, უპირატესად ყოფილას, დღეების ყოფაცხოვრების პირობების გაუმჯობესებისაკენ არის მიმართული.

* * *

როცა საბჭოს მუშაობაზე ჩამოვარდნა სიტყვა, ჰერტა კუჩისი განსაკუთრებულად საინტერესო აღნიშნავს ამ საბჭოს ბიუროში მომზადებულ პროექტს — „მრწველობაში ჩაბმულ მუშა ქალთა სწავლება და კვალიფიკაციის ამაღლება“. პროფესიული განათლების ცენტრალური ინსტიტუტთან ერთად საბჭოს კვლევითი ჯგუფი ახლა ამ პროექტის ცხოვრებაში გაბრუნებულ ზრუნავს.

მრავალდონიანი გამოკვლევები, მეცნიერული მუშაობა, რომელსაც საბჭო ეწევა, სულ მეტსა და მეტ პრაქტიკულ შედეგებს იწვევდა და სარგებლობა მოაქვს არა მარტო

ქალებისათვის, არამედ მთელი საზოგადოებისათვის, კვლევითი ჯგუფი სულ რაც ადამიანისაგან შესდგება — და ამ პატარა კოლექტივის წინაშე უამრავი სხვადასხვა სახის ამოცანა დგას, რომლებიც განხილვის, ორგანიზებულ მუშაობას, მოქმედების კოორდინაციას მოითხოვს. მაგრამ ჰერტა კუროხი სიმაყიით ლაპარაკობს იმაზე, რომ მათ ჯგუფს უკვე ოთხგზის მიანიჭეს „სოციოლოგიური შრომის კოლექტივისა“ ღირებულება. — „გერმანია-საბჭოეთის მეგობრობის კოლექტივის“ საპატიო წოდება.

საბჭოთა კავშირში ჰერტა კუროხის მიზანშეწველაა ჰქონას. დისერტაციებზე მუშაობისას ის საბჭოთა კავშირის გამოცდილულანასა შეისწავლიდა. განსაკუთრებით დაეხმარა მას გამოჩენილი საბჭოთა სოციოლოგის, პროფესორ ანატოლ ხარტოვის შრომები. პროფესორი ხარტოვი ოჯახის პრობლემებს სწავლობს. რაცა ვერ-ში ვაპროსაქემდე ამხალებდნენ მის ნაშრომს — „ქალის მუშაობა საწარმოში და ოჯახში“. ჰერტა კუროხმა თავის თავზე აიღო თარგმანის, ტექსტის რედაქტირობა.

ჯგუფი, რომელსაც ჰერტა კუროხი ხელმძღვანელობს, აქტიურ მუშაობას ეწევა სხვა სოციოლოგურ ჯგუფებში გამოკვლევით მასალების გამოსაყენებლად.

ათი წელი არ არის დიდი, მაგრამ ამ ხნის მანძელზე ცოტა რიდი გაკეთებულა იყო სამსწევრი, იყო გულდასრულება, მაგრამ, ჰერტა კუროხი მიაცხვეთ ამბობს: „ის იყო ამა სუბიექტი“.

ქალიშვილები დაზარადნენ. უფროსი სტუდენტია, კრიტიკოლოგიაში სწავლის, უპროსი კი მამის (ამჟამად სოფლის მეურნეობის მინისტრის) ვაჟა ვაჟა — ზოტარკოსობა არჩია. ორგენი ახალგაზრდული ორგანიზაციისა და მუშათა კლასის პარტიის აქტიური წევრები არიან.

კვლევის იმ ახალ სფეროში, ჰერტა კუროხი რომ არჩია სადღეაფეთი, ბევრი ვაკეთდა. ის თვალსაჩინო წარმატებით, რომელსაც ქალმა მიიღწია საზოგადოებრივი ცხოვრების ასპარეზზე, აისახა ბროშურაში — „ქალთა თანასწორობა გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში“. გერმის ადამიანის უფლების კომიტეტმა და გერმანიის ქალთა დემოკრატიულ კავშირმა ეს ბროშურა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიულ ფედერაციის გადასცეს, როგორც თავიანთი წვლილი ქალის საერთაშორისო წლის ჩატარების საქმეში. ამ ბროშურაში მეცნიერულად არის დასაბუთებული, თუ როგორ მრავალზნობრივ ბოციკვლევა გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ვაგრობებულ იერების ორგანიზაციის გადაწყვეტილებანი ქალთა უფლებების შესახებ. ამ ბროშურის ავტორი გახლავთ პროფესორი ჰერტა კუროხი.

ლიზალბა ბონს-აინრიხი,

ენურხალ „ფიფრ-დების“ მთავარი რედაქტორი.

**საგონსხე ნაპეოთაიი
სტიმულირები
პრე-პრეი სუპეოთაი
სუპეაუააა**

**მისი
„ალეაზ-
გულეკე“
გუგათა
კლასი**

იმ დილას საბჭოს ქუჩის სვარეში მიმავალმა, ნაყინო შევნიშნე, მხარზე თობი გავიღო და ლინიტი მოაბიჭებდა.

ცოტა არ იყოს, მეუცნეორა ინდუსტრიული რუსეთის მედიკოსი, დიმიტრი ვოგო-პევილის ასეთი აღქმებილობა. ვინ მოსთვლის რამდენჯერ მიხანავს ეს წუხტი ვაჟაკი მხარტენის რაზმეში ჩამებერიკობა მანქანის საქსთან, მხოთარ-ზუხვულ ოფლში გახეიქეილი. ცეხბლით რომ შევიწიო-და საქეს და თავისი „რკინის სპლისი“ გეგვა ზორთუმიტი თვალის დახანამებუში აპარქეაგვდა ლემგლის ვაჟმაპირ სტომაქში ჩართილი დატვირთული როგვს.

ქალქეში ბეჭეჭერ მომიკავს თვლი მისთვის მეუღლესთან და მშებეიტი მოსწრხებულ ვაჟიშვილებთან ერთად. მე მიხანავს ის სახეობი რაზმელის სამსლეაიტი, სკეი-დალი ჩონხეში გამოწყობილი, მაგრამ თობი ბეჭეში კი — არასოდეს. ამიტომ მისაღებმისთანავე ვითებ:

— საით გავიწეია, დიმიტრი, სოფლსენე?

— არა. ჩემი სოფელი ზემო ხანკალი აქედან შორს არის. ცვლათ ვინაამდე იქ წასვლა-დაბრუნებას, ამა, რას მოვასწრებ, ავერ, ურის ძირში ბოსტანი მაქვს და მინდა სარეველა ზალხი მოვავლი.

— სადა, კაცო, ქალქეში ბოსტანს რა უნდა?

— სადა და ვაზიანში. რომ იციოდ ბოროტი მიწა რას დავამსავსებდი, ავ თვალს არ დახანავებდი. თუმცა მინაყოლს ადგებზე ხანჯა სჯობა. წაშოყვევი.

ხათრი ვეფარ ვაუტეხე. მანქანაში ჩავსხელით და თხუთმეტიოდ წუთში გაჩინის მილამოებს სტილიან ვადახვებულ. ამ აღკვლეში არცე ვყოფილვარ, ვეება, უსწრომასწროვი ველი ქვა-ღორღით იყო ხაღარული და ბეირიანად ზალხიცი ვერ ხა-

რობდა. ახლა კი ჩვენი თვალწინ ამოიბრა ჰეტარე გულვახსახარა ვადავლენიქსი გულდავლედ მოვლილი საბსტრეაბე თები, რომლებიც რუსთაველ მეტაღურებებს ამ ხუთიოდ წლის წინათ გამოუცვლეს. ამწე-ვანებულ-ამიბინებულ მიდამოს ვადავლეთელ კვეთს ქუჩები, გზები, საცდფხობი ბი-ლოგები და იგი ვოლიათურ საკვარელო დაფეს ჰავეს, სადაც ჰვარაგის ფიფერებეიტი აღმართულან სხვადასხვაფერის მოცირი ფიფერეა ჩიხბრები. იქვე, რეზრევაიარის მიღებულან წყალი ვადავლენიქსი და ბოსტნების გულის ვასკარებულად ქვეით მი-ვინებდა.

„უკაცური ხროციის ბაღ-ბოსტნებად ვა-გაქევა რუსთაველებს შეეძლოთ. მათ ხომ ნაქალქურად წოდებულ, ხალხთა ნავადავლენი მწეხე უოულებს ვადავლენი მწეხარი ინსტრ-რიული ვერა ადორკინის და, ამა, რა ვა-სკევირა, თუ ხროცის ბოსტნებად აქეცე-ნო? და მეფის შოამიმაველა ერთ ღრის კუთვნი რეზრეველიის მისი ამატებულე-ბა? მუშათა კლასი თავისი კოლოდობის სასამსტროში ჩააყენებდა?“ — ვაგიფეჩერ და ჩემდავინებულად ვამახსენდა ღრთო მხანგარელობით ვადავლითებულ მატაინე-ში ამოიხუხული ინდუსტრიული რუსთაველის ეფიკე სახელწოდება — „ბოსტან ქალქეში“, რაც სპარსულად საუფლისწულო მამულს ნიშნავს, მერე კი ამ სტიკემდე „ბოს-ტან-ქალქეში“ ვაგება მიიღო, და, აი, უკვლევი ეს ჩვენი თვალწინა — ვადა თანა-მებრეოდ რუსთავე ქალქეში — ბალი არ არის? ვანა ეს მიდამო ბოსტან-ქალქეს არ მოვავლენბო?

— ვაიანთი, ჩვენი ამხანაური მეგაღე-ბა-მეგოსტნების ვაგებობის თავმდომარე ვა-ბა ვარდოსანიჩე, — ვეჩრებლან ვა- მომიყვანა დიმიტრიმ და ჰარმაგი კაცი წარ-მომიბინა.

ბუბას რუსთავეის მეტაღურეული ქარხ-ის საღვანიდა საამქროში უბნის უფროსად უმუშეობა. მერე კი, წელთა ხანგარელო-ბით, პენსიაში ვასულა და მეგოსტნეთა თავაკიდა უკირილა.

— თავაკიდავლად, 1970 წელს საბოსტ-ნი ნავეთები ვემმარტეხებდა და მეგბმე-ღეებს ვამოუყვებო, ამ საქმით დანატრესება ვერ თითო-ოროლა კაცმა გამოიჩინა, მერე — უფრო მეტმა. მას შეგდავო, რაც ამ სარ-წეო და სასმელო წყალი გამოყოფანეთ, მეტაღურე მეგოსტნეთა რიხები სარგანის-ბულად ვაზარდა, დღისათვის უკვე 1600 მე-ბოსტნე ასამდე ჰეტარ ნავეთს აუშუშავებს.

ბუბამ ხალისით ვაგავანი წყლის რეზერ-ვეუარის რეკონსტრუქციის, მის მიხედვლად ბეიგის ვაგებობის, ვეღა საბოსტნე ნავე-თის სარწეოვი წყლით უზრუნველყოფის, გზების კეთილმოწყობის სავარაუდო სამუ-შაობი, რაც ახლო მომავალში უნდა შეი-რულეს.

— ახლა კი მეტაღურეო ბოსტან-ბაღები მოვიანბულთი, — გვეუბნება ვაგებობის თავმდომარე.

მოხრეშოლ გზას ვადავლით და მეგოსტ-ნეთა ქვეით უბანში აღმოჩნდით.

დომიტრი გოგიაშვილი თავის საბოლნო ნაკვეთში სიამაყით შეგვიძღვა. მართლაც და, წალკის დამსავსებელია აქაურთა. ფერადი კაზრის ვარშეში შესანიშნავი თალარი შემორჩენილია. თალარს ვაშლი, ატამი, მხსალი, ქლიავი და სხვა ხეხილი ესაზღვრებოდა. იქვე რამდენიმე რიგად ქოვებზე გაშვებულ მავთულზე რქოთელი და ჩინური კაზის მშობლიურ ვაზი ჩამწკრივებულიყო. შუშა კიტრები და პაპიღვრები ხასხას ფოთლებში სინარავლით თავს ვერ მაკვდნენ...

— ყველაფერი ეს, აი, ამ დაყოვრებულმა ხელებმა შექმნეს, — გვეუბნება დომიტრი, — წარმოშობით ქასპის რაიონიდან ვარ. შრომაღობი სოფელ ზემო ხანდაის კოლმეურნივლბის იყენებ. მეც ბავშვობიდან შემაყვარეს ვარჯა და მიწის ყადრი ვამავეზინეს. ოცდაათობითე წელია მარტენის სამქროში ვემუშობ. აქვე მუშაობდნენ ჩემი მომღვერო მებეი — ვგიი და ვარჯავანი, პირველი — ჩამომსმეღელი, მეორე — საკახე ზობი. შუთანადა და ვარჯავი რუსეთის №8 საბავშვო ბაღის მასწავლებელია, მასზე უცეროსი ნათელი კი — აფთაქის პროფესორი. ასე რომ, რუსეთში გოგიაშვილების დინასტია მოღვაწეობს. ჩვენი შვიდი და-ძიად მარტო ორს დარჩნენ სოფელს. თუ ვაკის მარჯვენა მხრის და შრომა არ ვზარბება, წინ ვერაფერი ვადელობებმა. აი ხელისულებით მოსწორებულ ადგლის რომ უუფრებთ, ასეთი კი არ იყო. უსწორ-მასწორი ბორცვებიდან ქვა-ღარი და კალითი გავზივდეთ, ნაკვეთის მივღვართობზე შორიდან მოტანილი ტყის მიწა სქელ ფენად დავაყარეთ. მიწამ ამავე ერთობადად დავეფასა.

— მართალი მოგახსენებთ, — ვეერი და-ურა მარტენის სამქროს ხილდრი ამწის მებანქანემ ვარდელ სარაულმა, — ჩვენი ოჯახის წევრები ბაზარში აღარ დღიან, ნაკვეთებში უზვად მივყავთ ხილ-ბოსტნეული. საყუთარი ღვინის ჭაწნიიკოც კარგა ხანია გაესინეთ.

ერთმანეთზე უკეთესი ბალ-ბოსტნები აქეთ ცნობად მეფილადავებ: მიხილე სანადღვარშოვლს, შოთა შუბიბიძეს, სოსო ნადორაშვილს, უფროს ოსტატს ვედა ვიგებორბს, ოსტატ თარიმან ბარბაქაძეს, ჩამომსმეღელი მებანქანეს ვერა ხეხილებს, ევტებრქოსთა ბრივადილის ვიბრიე ვარბაძის, ორთქლმავლის მემანქანეს დამბრე აბზინაძეს და სხვებს.

საყუთარი შვილივით უღიანს და შვეფონდებზე ნარავ-ნათესებს სოციალისტური შრომის ვერებზე — საბარძეღელ სამქროს უფროს ოსტატს არჩილ ძამაშვილი და ყოფილი მებანქმეღ ვარდოშ კობერძიძე, უფროსი მექრებები ვალეო მჭედლიშვილი და თვლი მასისურაძე, ოსტატი მამია შოთარშვილი, თუის განმგებორბებელი ზურაბ რეხვაიაშვილი, ქარხნის მთავარი ენერგეტიკოსი შალვა ზარანდაი და სხვები.

თავლი შევსაყრით — საბოსტნე ნაკვეთი ფესტულებად საბარძეღელ სამქროს ოსტატი ვახტანგ ბერუაშვილი, ვეერლით ამიოყენე-

ბინა თავისი შვილი, მეშვედეკასელი ივერი და ნათესებს ვარჯავდენენ.

— ოტა-ოტა ვარჯევ ფიხიელურ შრომას, რომ აქ მოწეული ხილ-ბოსტნეული უფრო ვემარეილი ემეწინოს, — ღლიბით ვივითბა ვახტანგმა და საქმიანობა ვანავრო.

— ვახდეთ, იალურქის ნობზე აქედანაც კარვად მოჩანს მეტალურგთა ღამის სანატორიუმ-პროფილაქტორიუმის მემენბარე ნაკვებობა, — ვეუბნებმა დომიტრი გოგიაშვილი, — ასლი ხანში ამ შრომას ვადხეზრავდეს, ეეთლომარეუმენ. მას ვეერბოში ამოუღდებმა კინოთეატრი, რესტორანი, დასავენებელმა და საყუთარი კახებრები, ხელწინური ტბა, შადრევნები. აქ, საყუთარ სანატორიუმში ერთ ნაკვებ 100-ზე მეტი მეტალურგთა ვაიავებებს კანზროელობას. ჩვენმა პრეკავშირმა მარტო ამ წლის პირველ ნახევარში საუკეთესო სანატორიუმებს, პასინარტებს, დასავენებელი სახლებს და ტურისტული ბაზრებს 500-მდე საყუთარი ვასკა.

— ჩემი უცეროსი შვილი ვეზალი წელს იღვენება სურამის ეთოლომეწეობილ პიონერთა ბანაკში, რომელიც ყოფილთურვარდ მეტალურგთა 1000-ზე მეტ ბავშვს მას-ბინძვლს, ეს ზავხულში. დაზამარტბმა და-ურსთავში მღებარე და რესპუბლიკაში ერთობი საუკეთესო დახურულ საყუთარი აუზს მივავებებრბი. ახლა თუ ჩვენი ნაკვეთებში ადვ ხილ-ბოსტნეული თავსავრულდ ვაკვებს, არც ზამთარში ვენვარტბება. ქარხანას აქვს საყუთარი სასამხურე მეურნეობა, რომლის წყლივითი მემუშაო სასაღებობებში კიტრი, პაპიღვრები და მწვანეღელე იანვარ-თებრვალშიც ვამოუღვევლად ვემეწევა.

— ამ ორივედ წელს წინაბ, ვახვებულზე, მეტალურგთა ექსპლანსებები ბოლნისის რაიონის სოფელ დოლაღურს ემეწინებს და მის მიღებობებში წინაპართა ხელით ნავები საბარძეღელ დუმეღების ნაშთები ინტერესით დათავალოვებრბი. მათ განსაკუთრებით მოეწინათ სოფლის ზემოთ მღებარე აბ-მეტი, ხშირი ტყე, აწყარა წყაროები, იჭიკური კლიმატი და ვადწევიტეს ამ ადგილს მამობრვი დასვენების ზონა მოეწეუთ. თქვეს და მესარულეს კიდეც. მალე მეტალურგებმა 200 მექრებზედ ფართობზედ ფინური სახელები ჩადგეს და შაბათ-ვიკრის თაივანით ოჯახის წევრებთან ერთად კულტურულად ისვენებენ.

— იგიეთ, ყველაფერი ამას რატომ ვიამბობო? რომიღიდაც ეურნაშობი წყაბახივით ერთი არც თუ ძველი ანბელი ვამახსენებს: იმ წელწადს, როცა იმავის ფესტურულად სანაკრები მოსიღლი რემბიონი ვახბა, საწარმობებში შრომის ნათეფებრბმა 15 პროცენტით აუმაღლებითათ თურქე ვახახივბულ — ვამაყებულ ინგლისებლმა. მართა, ჩვენ მათზე ნაკლები რითა ვართ პაითაღა, ჩვენი დინამოელები ქვრჯერობით ვერ ვევენებებრბენ, მაგრამ სხვა რამდენი ვანავაკვებს ისეთი, რაც მუშაობაში მალად ვანწეობიღებლას გეიქმის და, როცა ასეთი ვანწეობიღებლას, მთის ვადარბიულებს კიცი, სასწაულებს მოახდენს მუშაობაში. ავი ასეც არის. ხუმრობა საქმე რიღია: შარშან

სამივე ვეარტლის მანევენებელთა მიხედვით, ჩვენი ქარხნის კოლექტივმა ზედმედ დღიავა პირველი ადგლი საყუთარი სოციალისტურ შეჭიბრებაში, ხოლო წლითი შედეგების მიხედვით — სკკებ ცენტრალური ომიტებრბი, მინისტრების სემიონ, საყუთარი პროფსაბუსსა და სრულიად საყუთარი აღმც ცენტრალური კომიტეტის ვარდა-მეავლი წიოელი ორბე მადისხსარა.

— წელვანდელ მიღწეებზე რას იტყვი? — წელს პარტიის XXV ყარობის აღსანიშნავი შრომით ვახტებ ვეავარბთ და კიდევ უფრო უტეფობს ვემუშობით. ადრე ქარხნის წამყვანი სამქროების შრომა ზავხულეს სიციხეში შედარებით დაბალნათეფენი ორი იყო. ამ ზავხულეს აუტენაღა სიციხეში ოღნავე ვერ მენავლა წელს დასდებელ დაღებელი მალალი ტემპი. მარტო მემარტენებმა იმაზე მეტი ზეგეფიით ვოლდი ვამოიღვერბ, რასაც ჩვენი ვალღებულმა ვარაულობდა.

ამს წინათ ვამართულ ქარხნის პარტიულ-სამქროთო აქტივის კრებებზე ჩვენმა ღირებულმა, ოთარ სულამძემ მეიავ ხეიულწეში სარწამის ვანვიობარბის ძირითადი მიმართულებანი ვაკვავებო, ვივითბა, რომ ახალ ხეიულწეში უფრო სტაბილური განდებმა ქარხნის ეკონომიკა, მარტო ფოლანის წარბობა 21 პროცენტით ვარზღებმა, მიეღო რიგ კომპლექსურ ღონისძიებთა ვან-ზორცილებით 20-25 მილიონ მანეთ მოვავე მიეყვებით სამშობლიო, ეს კი საშუალებას მოვცევს, მეტი თანხა მოვახმარებო მეტალურგთა საბინაო-ეკონომიკური პრობრების შემდგომ ვაუჭკობებლას... მარტო მეტალურგთა მეტრიალურები სტეიმურებრბის ფონდეს სამი მილიონი მანეთით ვარზღებმა, შესაძლებლობა მივცევილამ დამტებრბო ჩავუყენებო მწეობიღებლას სამი ასობი კვდარბტური მეტრია საყრთო ფარბობის საცხერბელი სახლები...

გიორგი გელაშვილი,
ვაჟეთ სოციალისტური არუსენი“
რედაქტორი.

120 უკრები

ბირო ნინოზანიძე

ქეჩვი ხსენებს.

ქალბატონო ხანუმ

ამ წერილს გიგზავნით ჩვენი ძველი მეგზოვის ძია სედრაკას ხელით, რომელიც გუმინ დასავაფლავებთ. სიბერით მოკვდა.

საწყალმა, ერთი კვირის წინ მიიხრა — დღეს არა ხვალ საიქიმოში წერილი უნდა წავიღოთ.

მეც ავიღე და სასწრაფოდ გავემზადე ეს წერილი.

ქალბატონო ხანუმ!

ამ წერილს რომ მიიღებთ, იფიქრებთ, ვა, ნეტა ეს კაცი ვინ არისო! გაგახსენებთ.

მე, თქვენი თავი გამაცნო ბატონმა აქმესტრის ვაგარულმა. პირველად გნახეთ ოპერაში, მეორე შეგხვდით, ეკრანზე სინემა „კომკავშირული“ რუსთაველის თეატრშიც მინახისხართ.

გაგახსენდით, არა?

დიახ, მე ისა ვარ.

არა, არაფერი სათხოვარი არა მაქვს, ცოლიცა მყავს და ცოლის დებიც. ისინიც გათხოვილი არიან.

მაშ, რილსათვის შეგაწუხებ?

ახლავე მოგახსენებთ.

...ახლხანს გამომცემლობა „მეცნიერებმა“ ძალზე მცირე ტირაჟით გამოსცა „მზითვის წიგნები“, რაზედაც ხალხისაგან ძალზე დიდი ტირაჟით მიიღო მადლობა, ალაღია!

ბუბლიკაცია მოიცავა: XVI — XIX

საკუთნებისა და XX საუკუნის გარიჟრაჟზე დაწერილ 130-ზე მეტ მზითვის წიგნს, რომელნიც უაღრესად საინტერესოა არიან საქართველოს სოციალური, ეკონომიური, მატერიალური კულტურის ისტორიისათვის და რომელთა შორის, ვინ იცის, რომელია შედგენილი თქვენის საკუთარის ხელით.

ქაბატუამ სუფსარქისის მადლი დაიფიცა — ხანუმა თულუხჩების მაჭანკალიაო. აი, სუფსარქისის მადლი კი გაუწერეს ყველა ინტრიგანსა და იმასაც, ვინც იმათ ყურს უგდებს.

ბურთიკაანთ ხანუმა სრულიად საქართველოს მაჭანკალთა უტკბამაშია!

სწორედ ამიტომაც ავირჩიე, ხანუმ ჯან, ოპონენტად.

...საქმე ის ვახლავთ, მაჭანკალთულუცესო, რომ ზემოდასახლებულ წიგნს, ყველა ზემოჩამოთვლილ თუ ყველა ქვემოჩამოსათვლელ სიკეთეს-სიბრძნეს ერთად, აღმოაჩნდა ერთი დიდი „ნაკლი“!.. თავადის ქალ შამანდუხისათვის, ანა ქსნის ერისთავის ასულ-სისათვის, ანუკა ბატონიშვილისათვის, ხვარამზე წულუკიძისათვის, იმერთა დედოფლის ძმისწულ ელისაბედისათვის, ციციშვილ ბაღურისშვილის ქალ თალალასათვის, ქაიხოსრო გელოვანის მიერ — ხვახვასათვის, მზუხბათუნ ბატონიშვილისათვის, მარ-

სასათვის, მაკრინესათვის, ხორეშინისათვის, მელანიასათვის, სოფოი ნოლოყაშვილისათვის, ეფემია ავეტიკოვასათვისა და სხვათა და სხვათა ძველი საპატარძლოებისათვის გატანებულმა მზითვმა სულ გადარია ახალი საპატარძლოები და არის ნერწყვით დასრობის შემთხვევები.

წარსულის გაიდევლება რომ არ ექნეს ადგილი, გადავწყვიტე დღევანდელ საპატარძლოებს დავეხმარო ისტორიული წონასწორობის აღდგენაში — გავფართოო „მზითვის წიგნების“ ქრონოლოგია XX საუკუნის 50-70-იანი წლების თუნდაც ერთი ჩვენი მეზობლის (ფელეტონისტები სახლში არა ვართ შესაშვები!), მზითვის წიგნით.

მართა და მართლა მთლად მასეც არაა საქმე.

ჩემმა მეზობელმა (ერთ-ერთი საყვლევაცხოვრებო კომინატის უფროსი კაცია) ბატონმა გერმანდის ისაკიშმა, თავის დაფეხვილ გომბიოს ქონება გაატანა, მიმიქარავს ყველა ის ძველი მზითვეი ერთად აღებული 220 ატია.

სადაც თქვენი თქვათ, იქაც ჩვენი არ დაგაევიწყდეთ... მაშ ასე:

„სახეზე გატყუებ კმაყოფილობას, ვიწყებთ მეორე განყოფილობას!“

გაიმეცვალე-ჭაეხიშვილი თავის ქალ შამანდუხისათვის: „მეცნიერებმა“ და წარუძღვანეთ ზოთყვად: ცხირეთო... რაკა ჩუენი ცერბი მძებელი იყო, ანუ ციხეშიგან... სოგრატესა შინა ეამთასა უკუნითი უკუნისამდე, ამინ!“

გერმანეთი თავის ქალ უორეტესათვის: — მეცნიერებმა და წარუძღვანეთ ზოთყვად წყნეთი და ცხვარბაძე... რაკა პიონერთა და მოსწავლეთა მანაკის ცერბი მამული იყო სოგრატესა შინა ხეხანდე გაურთიანებინა, ციხეშიგან, ანუ საკაიხანე-საკაიხანეამდე, ამინ!“

ქართლის მეფის როსტომის მეუღლის, ლევან დლიანის დის

მარამისათვის: „მოახლე მოვიხსენებინა: ერთი პაკიოსანი... ვინ დელი...“

მეორე მოახლე — პირისფარეში, მესამე მოახლე — ისახარ, მეოთხე მოახლე — წანარისახარ, მეხუთე მოახლე — ზილფიარე...

საქინიბოსაგან მოვიხსენებინა: ერთი კარგი ცხენი ოქრის მურკა უნაადრითო... ლავამ უნდა უთვალე ორმოცდახუთი და ოცდახუთი ბოლოთა... მეორე საულაყო ცხენი თიბარეო... ერთი სარკაქითო ცხენი მისის განწყობილობითა... საფარეო და საპარეო ცხენებმა ჯი... საშავალო ცხენი თორბეტი...

გერმოენ იხაირო თავ (ა) სულ ვარდუბასთავის:
— მოხალდე მოგვისხენება: დედა, მამადა, დედა (ორი), ბებია;
ჩინებება — საყოთარი დედამოილი, მამამოილი, მუღლიცა.
პირველი რეპეტიტორი — ანდოციასხარი, მერე — ფრანცი-
სილისხარი, მესამე — ლემენციასხარი.
...აქ რაც ცხენები წუხსამთ, მა, მა, სულ მნ დილითება ჩვენ
... ატკისაქვისისაგან მოგვისხენება: მტ ტენისმინი (I) ვაზ-24
„კოლაჟი“ თავისი სტერტებთა, ჩეხური „ტუმანი“ ფარებითა
ტალითარი სიგანდებთა, „ფილოსის“ მარის შტერეომაგინტოფონე-
ბითა...

ლევან:

1667 წ. 27. VIII. შანავაზ მეფე თავის ასულისათვის: „...ოქროს
ბიჭი ორასი, ოქროს სინსილა ოცდასამი“.

ოქროს სინსილა გაწედა, გადარია ხალხის
მზითვის წიგნი ანა ქუჩის ერისთავის ასულისათვის:
„მოგავიბოდე ჩუენი სასურველი და სახიფათო, თვალთა ჩუენ-
თა სინსილა და გულისა ჩუენისა სიზიარულე, ჩუენი პატროსხენე-
ბა და ნუგუმსცემელი, საშობის მსავალე ვანერუებელი და
ჩუენი ბაჟინი...“

...ჩუენი სასურველია მოგავიბოდე საფთერავ-სახიფათო, თვალ-
თა ჩუენთა დამფსებელი, გულისა ჩუენისა განწეულებელი, ტუ-
ჩისა ჩუენისა წარმდები, ნუგუმის საყუადე ჩუენი ხელთ მცემე-
ლი, ვანუფუნებელი (ისე დაუშუადე ცხვირი) ყოსმეტკითათა: სა-
ხენე — ტონითა, თვალბუზე — ფაქირთა, წამწამბუზე — ტუშითა
ტუბბუზე — პერლაჟბურთა, თებბუზე — ლაქითა და ფიქსატორი-
თა...

...კიდევ გამოფერტანებთა პატროსანი გამდელი...
...კიდევ პირსფერეში პატროსანი...
...გამოფერტანებთა კიდევ პატროსანი მოღარე...“
...კატერბის სახითხე ქსნის ერისთავს სათაჟად ღონეზე ქონია,
მამა, საქმე

— პატროსი მოღარე მე თითვენი ვებბე, კაცო! — აქ იცა იკა-
და რითის მოკავა გერმოენ იხაირო.

...ლისანდე ბატონიშვილის მზითვის წიგნიდან: „...სიმწეზახარია
ვტლი ვტლითა... ტურფათა დღოთხე, ყველსთა ხელმწიფე,
ენარია საყაქალი, ნარნართა დიდება, მჭერეტი სანატრელი, სუ-
ლელე სანდომი ბინდას ვამიერე, კემწანი მომძარცავით... თანად
მორთულე, აღმულ და შემოსილ ორჯერო სათონებთა, პირდაპირ-
არაღის გვარითა, განკრძალულ ცხოვრებითა, მორცხვად მიმოტყე-
ვითა, სასურველ უნებობთა, საწადელ მიმოხდევითა... და პეროვან
ხატითა ნანდელი აზფარტული და მინაიკო...“

ახლა ჩუენცა ვთქვათ:
— მწეზახარ ვიგულ მმ-ის საქედ მყერობელი, ტურფათა
საფრთხილთა, კელსუთა „შესტკომის“ თავმდომარე, მჭერტად
საზრდელი, ბინდას ღამის ბარეტი, ფაფინი, იქაბის ვამძარცვავით...
ტანად მორთულე, აღმულ და შემოსილ ძაღლისკერო ფარტებითა,
წამწამბუზე-წამწამბუზე-წამწამბუზე კანაჟური დღობლითა,
ნარნართა ქინხებითა: რთი რაჭერსებითა, სუბერი ლაფიხებითა,
ლექი წყურსებითა და სავროთელ ვეჯაღდარის ღდითა; ვალაქეთ-
ბულის გვარითა, ყოვლად ვანურბადღის წინთა, ფუფუნებითა,
ნებაზე მიშვებთა და მრავალჯერ სნებას შეერთათ; რის მორცხვად
მიმოტყევითა, რის სასურველ უნებობთა (მირად სიტყვათა ლექსი-
კონითა: ტებავს, ასწორებს, ბურავს, შოკო, შამპო, კონო და შრ-
ავალითა „ხეტებს“ სიტყვითა).

ახლა ფირფიტები ნახე!
გალაქუნენე „ხლახანტყა“, ხანუშქანი

— წარუტანებთა — მო მუსჯავ, ფარფლები, ზეგლებინები
იურიას ბაჭები, სუბერი ტარია...

...განმოს ავითა რომ ეუნებებთა სინას — ღარბი უნდა იყო,
მჭირი უნდა ენებებოდეს, რომ კამებერთ სტატსი სოვეტნიკები
ვეგროს...

...აღმარებელი „სტატსი სოვეტნიკები“ მართლაც მკვანან კამე-
რებსა, საღები რეჟინები შემოვიდა მოღაში და ყველგან იცოხნებან.

...ძველ ბაზართან ბოშა ლელები დანან და ხანდაზო მცხეთა, იქი
დან დაჰპირებენ უმადლები მარის საღებ რეჟინებს — დანად...

...წარუტანებთა მზითვი თან... მსმენელო და განმაცხარი
ურბადლებენ...
წიგნისაგან: ქართლის ცხოვრება სრულე, ხრონოლოგია, რომე-
ლიც თან ბრძენთა ცხოვრება. ლექსიკონი სრული...“

— ჩუენის მზიდანა:
— წაუთხოვე საოჯახო წიგნი (მუღლისთვის).
დელოდობის მირად სიტყვათა ლექსიკონი (მასხალისათვის).
ჩუენის თანამედროვეობის კრტიკული არაღმბის ნიმუშები —
სახიფათის წიგნები.
„საუფრინოელი, ამას აქვს თითოს ათშვიდმეტი, ათშვიდმეტი-
ვარდი, ფირუხ ქაიში...“

ბილიანტის საუფრინოელი, სხუებიცა კაბის ფერებთან მესამე
ბული, ნატურალური კვებით (სერდოლიკა, ზურმუხტი, ფირფუ-
საფორნი, ამტბსტი, მარჯანი... (რატო ათშვიდმეტი და ათ ოცდა-
შვიდმეტი არა?)

...ახლის იარაღები: „ღინინი ყელსახევები...“
ე. ხანუშქანი, რაღად დროს ენა, კინიამ ისე ავეგირა ოჯახითა,
საყოთარ ცოლებს ვეჯარ კვინობ.

ლონდატნივობი, ლონდაჯოლობობი, შამპუნები, ვამები, შინი-
ოები, მარტები.

„ტანისამოსისაგან მოგვიტოშეგია: ცხრა ფერად-ფერადი ხსა
შამურისა (თითხმეტამდე ფრანგული ატლასის, ქამისა თუ ოქრო-
ქსოვილი კაბა ჩამოთხვიე. გ. 5.)

ახლა, მოდი, ჩუენცა ვუთხობა!
მინი, მაქსი, მიდი...
მიდი — მოვდოვარ!

...რისტალიანის ბლუზები, ფრანციცული „გრაკიები“, უორსის
პერანები, პუნჯორები, პიჯამები, ზამთრის, ზაფხულის, წლის, თვის,
ღლის, შუადღისა და ღამის გამოსაცვლელი კაშები (ბატცების,
ვაიპორის)... ნორკის, ყავისფერი კარაკულის ქურტები, ქუდები
ბეჭვის, მოხერის, წანდაბისა და ოხერის... კიდევ ათასებდე მორი-
თული კაშები ბაილონისა, ნიელონისა, ტრაკოტონისა, დოვიკონი,
ტრაკოტი...
დააუე ტრაკოჯი...“

იქ — „ერთი კარგი ფოდნოსი“.
იქ — ფოდნოსთ — ატცხატაი ოქროს მედლითა, დიპლომითა,
კოპირტაციული მინითა, ავარკითა, „ყოვლითა“, მჭირთა.

...სტიკერი სპლოს ძელისა კუს ძელის უტრანბითა...“
ბღლები სუს ძელის იმერუსტაციებითა, მარტატრისა...
იქ: „...სამანდის ვიკოსტებთა ჩუენს შვილს მარაღის უნდა მიე-
ცეთ რაც შეიძლება ჩუენგან“.

იქ: ხანამდის ობებე დამეცემოდეს, ჩემი თავი თქვენი ვამქაში
იქს.

...წერილი ამირანდო ამილახერისა თავის ბაქო თამარითა:
„...მინს შენის დამტერებულო შვილო ტაროშო!
მრავალი მოკითხვა და უნდოლ უფონის სიამე მომიხსენებთა.
მერე, თუ ჩემს ამბავს მოიხსენებ, ასტეც ორჯული შევიწუდეს,
რავებრათა შეწუხებულ მე ვიყო, რომ სიოცტესს აღარ ვილო...“

...ამანდის ამტერებელი შვილო ბილიანტი მრავალი მოსატე-
ხავი და უფუნდო, ანუ უსაჩერად უფონის სიამე მომიხსენებთა!
რევიზიის მერე, თუ ჩემს ამბავს იკითხავ, ან გავნეში წაიკითხავ,
ასტეც დედათალო შევიწუდეს, რავგარათა შეწუხებულ მე ვიყო,
რომ სასტერბრში დავიკვებას აღარ ვილო...“

იქ: „...ერთი მძიმეტი სირმის ნაკერი პირის ასახევეი“.
იქ: ერთი მძიმეტი პირის ასახევეი ამასაცა, ვინდოლ არაფერი
წამოაყარბატლოს.

იქ: „ერთი კარგი ჩადრი“.
იქ: თუცადა ახლა მოღაში აღარ არის, ერთი ჩადრი ამასაც
(სახლში შევიცანად აღ არ ახადოთი)

იქ: აჩარი ამის მოწევი: თავად ღმერთი; კაცთაგან: თომას მღლე-
ლი და კიდევ ჩანანშვილი თამაზა...“

იქ: ჩუენი მოწევი არიან: თავად ღმერთი — ჩუენი დემონოგრაფი-
ლი უფროსი გლტიანშვილი, კაცთაგან — ჩემთა წილნი გასული

წილისანი კაცია და ღვინაშვილი ღვინავა; არაკეთილანობიანი რევიზორი ხალაძე.

იმ: აჟი, ვინც და რა ძემა კაცისამან თქვენ ეს წიგნი შეგიმალოს

...მას რისხვას ღმერთი და ყოველი წმინდანი. შეჩვენებულ იქნებოს შეიძლება კრებათაგან, ათორთა მოციქულთაგან... დღისა მას დღისა განკითხვისასა ჩვენ მაგერაოაც განიპატივებოს..."

აქ... შეჩვენებულ ვიქნები შეიძლება კრებათა ადგილკომისათა, ათორთა ეშმაკის მოციქულთა-პრეტეტქორთაგან... დღისა მას დღისა დაკითხვისასა (პროკურატურაში) ჩვენ მაგერაოც გაფორმებული შევადრის სულნი განიპატივებოს.

"ჩემს მეუღლესა და რძალს აქვსთ სანახევრად ნასყიდი ერთი ყალბაქარი — გაუყავით."

რაო, რაო?... ახლა, გენაცავებ, რძალ-დედამთილს გასაყოფი არაფერი აქვთ და მაინც კლავენ ერთმანეთს... ასეთი აზრს გთავაზუნებ ჩვენ და ეს მაშინ, როცა იქვე ჩანს, რომ არც ის დროს ყოფილა დიდი დღავებუდი რძალ-დედამთილთა.

...ორიუ ღირი სანახევრად ნასყიდი. ტყენი ჩემს სძალსა აქვს და თავის წილს ჩემს მეუღლეს არ აძლევს. — გაუყავით."

— მამ... გაუყავითო! როგორი გასაყოფია?! დარწმუნებული ვარ, დღისაც არ იქნებათა გაყოფილი.

... (ღვლითი, ჩ უ ხ მა წლის ივლისისა. ა. რაც შოთხვად გავატანე მე, კოლექციის სოვეტნიცმა თავდაცე ეგნატე თუმანოვმა..."

აქ: ...უღლითი, კაზ-ში* ქალისა ამა წლის ივლისს ა. ბატონო, რაც შოთხვად გავატანე მეც საქმონების კოლექციის სოვეტნიცმა გერმოვედ ისაქიმმა...

ასე, რომ, კოლექციის სოვეტნიკის თუმანოვის ეტრათი გერმოვედ ისაქიის ნუსხასთან: როგორც თუშანი — ას თუშანთან!

...ქითამის მაგერაოც მოგეცე ჩემის ნაღვერის თეთრით ნასყიდი ორთავალს ბაღი თვისს... ქეთიკირის მარანიო, ქვევრებით, სწუნს-სწუნს, შესავალ-გასავლით. ასე რომც, ამის იქით სხეულები ბაღი მენის უღლისა მკვე უნდა იყოს, როგორც ვინაღვე ისე მიზი-ბარო."

— ქრამის მკვევიად მომიტანე ჩემის ნაღვერის შავიო თეთრზე დაწერილი განაჩენი — შექრამოვებზე (188 მუხლის მეორე ნაწილი), ქეთიკირის ციხე ორთავალის ბაღთან, თავისი საქებითა და კრეტებითა. ასე რომც, თუ ძალიან გულით ვინდა, ამის იქით შენი იყოს. ღმერთმა მოგახმაროს!

...ნიშნის მომტანს მივე ფული... სიძის ნახვებზე დაიბარა საყ-დარში ფული. ქალი დავ(ა)ქორწილე, მომიინდა ხარკი ფული... სიძე დეპატივე, მეორე დღეს, მომიინდა ხარკი."

—შენ დაუკარო... ეგერე თუა — თავის დროზე, არა თუ საქორწილო, ჩვეულებრივ სასკოლო ნიშნის მომტან მასწავლებლებს მივე შაით წინაა ფული. სიძის შოგნავზე დაიბარა ფული, ქალი დავ(ა)ქორწილე, დავაქტი რესტორანი, მომიინდა ხარკი, სიძემ დაშაბტა... ფული მე გადამახადებია.

...შესაფერი ბარგი ვერკრესლასა და სილენძის იარაღთურთ. ამის მენგერლის სოვეტში დამტკიცება აღუფუტეო..."

—საინტერესოა, ვისი იმედი? ჩვენ ბოლოში, მაგამ აქ აშკარა პროტექციონიზმთან ხომ არ გვაქვს საქმე?... ის დრო აღარაა, გენაცავებ, მენგერლითის სოვეტში რასაც ვინდობა, იმას რომ დაამტკიცებინებდეს!

...ვინც თანახმა იქნება ამ პირობებზე, ხომ კარგი და ვინც არ იქნება, ნებისა და ნურც ქალს ნახას..."

— ვინც ქალს ნახამს, ვინ ოხერი ინებებს, უაბულო იყოს რამე პირობაზედა?

... (მეტრეს აძლევენ თავიანი შეილსა და დასაქრამისა... აქვე დიოწრეთი..."

— აკერინებთ, კაცო! ეტყობა, მამოხა, თუ წინასწარ განაცხადება ქრამის მიმცემს არ იქერდენენ .

...მე კეთილ ნახვ: ვინც კეთილ აღნიშნული ყოველი ქრამითა და მშეთევი ჩვენს სტეტილით დაწერეთი..."

...მეა... აქ შექრამოვების პირდაპირ აღმავთოვინელ ფაქტებს ვაწვდებით!

...რავანდელ წინანდელ კვლობაზე ფული აღარ ათის (გაქრამოვების ოცარი დამბიგევა!) ქრამისა ერთი ხარკი მიეცით და დანარჩენი უაბულო გვაქა..."

ქიტი ტოკლიკოშვილი.

მაი, გიდი, ტოკლიკოშვილი... წინანდელ კვლობაზე ფულის შოგნამ მოგვამა ვირი!

* * *

...ახლა კი გამით წასაკითხი სხვა აქეთურ იქეთურის: „ღლიე სპილენძის სათბობი თუნგი ერთიო“.

...იუფოლავური გაწკურა ოთხაქოფორიანი, „კიპილინცი“... ნური თრამოსები...

...თერცხლის ფილა ცხრა“, თითო მოთონიების ფილა (მხახლბისათვის).

...ტაფა ერთიო“. რუსეთის ენაღის ქვაბების კომპლექტი, ორი!

...ოქროს ობის საყუდო ერთი, თავში უზის ყრბიზის იაფუნდო მისი სარკი „ცხენის კული“ ერთი, თავში უზის ოთხი ეშმაკი „სუფრის დანა — შურასა ოქროთი მოჭედილი“.

...უელის გამოსაქრელი დანა (დედამთილისათვის). „საწერელი სადაფუბისა ერთი“.

...მასთან კალმისტრების კომპლექტები, ორი! „სუფობარული ვერცხლის საყუთასი“.

— ღლიონივზე, შაშუნებზე, წყაებზე, სარკებზე, ბოგუნებზე! (ხანმე-ქან... ვინ იცის, იგუდები!)

...წარბის შესაკრავი სინი მახათა დავრი მუყაულის ფორთოხა..."

— წამარბის ფანკაი, ფრანგული ტყვი, წარბების ამისაუ-ტავი სიხეტი, მამა... მამა... სუნამოები, შანელი, მაკრიგი, შანუა-რი, ნეფერტიტი, მუვეტ ბიტი, ბიტი მუვეტი, კაც ნიხუდ:

...სახანი ფეხებისა“. სხვაჯე ვერკი დასაფეხებელი!

...ორი ოლატიკი სელტოტსათისი!... ორი იმდენი შაპაისათვის!

...ხელის საყერავი მანქანა „ნიგერიო“ ფეხის საყერავი მანქანა „ვერტასი“!

...დაჯგომლი წიგნი (სხ კოდექსი), რომელზედაც ვედრება არა უკრის.

...ოქროს კოხვი ერთიო“. მავაზე ბოლოში—კოხვი ნაყარში ჩავვივარდა!

...ასეც ასე!... ოხლა ზოგიერთი შენიშვნები მაქვს „შოთივის წიგნების“ ლექ-სიკონზეც.

...მუშაკი“ — ამ განმარტებულთა, როგორც სტრენოვანი ნიეთ-ერება.

...როგორ გეკარებთო! მუშაკი — მუშაკს გაჩინა... ყველა მუშაკი ამის ვერ ვიტყვითო.

...შემდეგ: „სტილი“ — წონის ერთეულიო!

...არა, გენაცავებ, ასეთი სტილით მუშოხმა ვაქრობის სისტემაში ჩვენ არ გამოიყვანება!

...მივეუბნე ქვემოთ.

...ტრუბოთი“ — განმარტებულთა, როგორც სალხაქე ქსოვილიო!

...კარგი, ვთქვით, „ტრუბო“ განამწერლებს ულერაო კორექტი-რული შეცდომა არ არის და „ქრეტინს“ არ ნიშნავს, როგორც აქვე ამ ახსნილა სხვა სიტყვებო? მაგალითად, „ფანოსი“... ფანოსს მითხ-სად ვაგვექციოთ ვინ დავაჭერებ, ამხანაგებო, რომ ფანოსი — ფანარია? მაგალითად ღმერთს, „ფანოსი“ მაინც იცით რაყ არის!

...სხვა და აშკარად, აქ ჩემს მენგერლით დაკრევებისათვის წერტილი დამისკია.

მაშ, ხანუშან! რა ამბები ხდე-
ბოდა!.. თანაც მე მარტო ერთი კა-
ცის, უფრო სწორად ერთი არაკაცის
ქონება ჩამოგივალე. კართუკანანთ
ქაბატუა კი სოფდაგარ მიკიჩას მზი-
თეს აქებდა და იხტიზარს არ იტე-
ხდა:

ლუნ პუსტიკე, ჰამა ნეწე კწუმო!..
თავად ვანო ფანტიაშვილს პარუმ
მიკიჩას დაეთრები რომ აურიე —
დიდ დოვლათსა გეერამო. სად ჰა-
რუმ მიკიჩას და სად გერმოგენ
ჩსაკიჩის დაეთრები, სად შენი და
სად იმისი...

ახლა არა მკითხო, საიდან აქვს
მაგ ყურუმსაღს ამოდენა ქონებაო!
მაგას მე კი არა, გამომძიებელს არ
ეუბნება. მაგრამ, ბურთიკანთ ხანუმ,
ახლა სხვანაირად დატრიალდა ეგეთი
ხალხის საქმე.

ესეც მოგრიოთ!
ახლა, ხანუშან, ალბათ ჩვენს ამ-
ნავსაც იკითხავ. ცოცხალი რომ იყო,
არ გეტყოდო, მაგრამ მკვდარი ხარ და
ახლა შენთვის ყველაფერი სულ ერ-
თია.

მიკიჩ ტყუილ-კორტიანცი დაიჭი-
რეს. გასოსეს, ორი ექტრენი დეპემა
რომ მოუვიდა ფორდატების საქმე-
ზე — გორიდან და ანტრასანიდნ-
სულ ხუთასი თუმნის ანგარიში იყო
იმ საქმეზე დაიწვა.

საქოსა და სიკოს დუქანს რევიზია
დაეცა. ფსტა-ნუში, ალგანაბადი, ნუ-
ყლი, თხილი, ჭიშმინი, ოხრასუმი...
სულ უფაქტურო საქონელი აღმოაჩ-
ნდა. რაღა ბევრი გაგერგძელო, სა-
ქოც და სიკოც აწიეს.

შენი და — სარა მწესუმზირას ჰყი-
დის „ლოკომოტივის“ სტადიონთან.

კართუკანანთ ქაბატუა დამლაგე-
ბლად მუშაობს, თანაც შეთავსებით
მარჩიელობა დაუწყია, ზოგიერთს ახ-
ლაც ჯერა მისი...

თავადი ვანო ფანტიაშვილი დოყ-
ლაპიობისათვის მოხსნეს.

სონა და კოტე გაშორდნენ.

სხვა რა მოგწერო. მკვდარი რომ
არ იყო. გული გაგიცდებოდა.

PS. მოკლედ, ეს არის ასლი იმ
წერილისა, რომელიც ძია სედრაკამ
საიქოში წაიღო.

ასლი დედანთან სწორია.

მხატვარი ზ. ფორჩხიძე

სიყვარულს ყოველთვის სიღრმე სჯობს პირისახე და ეჭვასა თვალეზი

ეს მოხდა სამოცდაათი წლის წინ. ახალგაზრდებს თავდავიწყებით შეუყვარდათ ერთმანეთი, მაგრამ, ქალის შრომულეს ასობით არ მოსწონდათ და ერთხელ რომ უარი თქვენ, მორჩა — აღარ გადათქვეს. მი დროს კი ნათესავ-ახლობლების აზრს მარტო დიდი კი არა, გააღმწვევებენ მინიმუმდამა ჰქონდა — ახალგაზრდების ბუნდ თითონ ისინი წყვედნენ. ჰოდა, შეუყვარებულებს ის-და დაერივნოდა, რომ ბედს უსიგავროდ დამორჩილებოდნენ.

ღირს არჩინონ და ესტერ ერეკლემანი უშობილ შეყვარებული გახლდათ. „ოთხმეტე წლის ვიყავი, ლინო რომ შემეყვარდა. მაშინ ის ჩემდგინე წლისა იყო. მშობლები, განსაკუთრებით კი ჩემი დედ-მამა, სასტიკად წინააღმდეგნენ ჩემს სიყვარულს. ერთ მშვენიერ, ჩემთვის ბედნიერ დღეს, როგორც იქნა, მივატარებეთ შეყვარებულთა ერთმანეთს პოპოლსაკემ მინაკვებ გზაზე და მარტოებს, თვითონ-ჩაკლებულებს გვევლო, საიან? გვიხიბნიან არ ვიციდით. უცებ ლინომ იგი იხელა და დღესაც მაკოცა. ეს იყო ჩვენი პირველი და უკანასკნელი კოცნა. ღირს ფარსნი გაჩვივის. მე სასოწარავეთლებამ შემპობრო. ჩვენს ოჯახებს შორის ადრეს არ იყო სიამეტილობა, ახლა უპირატეობა — ფორი გამწვავდა. ჩემი მშობლები ყოველგვარ სურსს მიმართდნენ, რომ ჩემთვის ლინომ დავიწყებინათ, მაგრამ ახალთაში მისი შენატყვის, რომ არაფერი გამოსდიოდათ, ეღობის უნებლურ გამაზრდადს დიდებუბათ. იქ კარგახანს არ ვითხოვდებოდი, კიდევ რაღაცის იმედი მქონდა, მაგრამ ბოლოს გადავიწყურაწინო პოინი, ოფიცერი, რომელიც ჩემთვის მკუას კარგავდა (ერთხელ თავის მიწონა). მე თავაზიანი უარი გავცხადე, მაგრამ ურბანო არ მომეშვა და იმის გულსითვისი, რომ ჩემთან ახლოს ყოფილიყო, სამხედრო კარიერა დამთმო. ბოლოს-დაბოლოს, გავყევი, მაგრამ ის სიყვარული, ლინოსადმი რომ მქონდა, აღარასოდეს მიგრძენია, თუმცა ქმარს მუდამ პატივს ვცემდი და კარგი მეგობრებიც ვიყავით. რამდენიმე წლის შემდეგ ჩვენ საცხოვრებლად რომში გადამოვიდით, სადაც ორი ქალისშვილი შეშვიანა — კლარა და ნეკო. დღეს ისინიც ბებები არიან...“

უცვლად წესი არჩინონ: „ესტერი რომ პირველად წესი აკრძალა დანაგება, მთელი ათი წლის განავლობაში ცოლი არ ვიყო-ხივე. ბოლოს გადაწყვიტე ეკვას მივყო-კიდებოდი. შეშვიანა, ცხრა შვილი და დღეს ავიღა ჯანმრთელი და დაბრუნებულ მყავს. 1965 წელს დაქვარდით. მთელი სიცოცხლე მხოლოდ ესტერი მიყვარდა...“

ჰოდა, ეს ორნი — ლინო და ესტერი სამოცდაათი წლის შემდეგ, სრულიად შემთხვევით შეხვდნენ ერთმანეთს რომში გამართულ ბაზრობაზე. მინაშლული ცეცხლი ახალი ძალით ავირგებდა. ორივენი ოთხმოცდაათ წელს მიღწეულები — ერთი წუთით არ შეყოვნებულან და დაქორწინების სურვილი განუხილეს თავიანთი მრავალრიცხოვან შვილებს, შვილიშვილებს და შვილიაა შვილიშვილებს და ღირს მოკვალაბით და პოდიმებით ქორწინების ნება თხოვეს და აი, შვიდი ათეული წლის შემდეგ ოცნება აუღდათ: მათ შვიდმით აღნიშნეს ქორწინება, რომელიც წაერთ მრავალრიცხოვანი ნაწიერი დასესწრო. „სიყვარულს ყოველთვის როდი სჭირდება მორჩი სახე და ანთეულობა თვალეზი“ — ამბობს ხალხი და ამის დადასტურება ღირს და ესტერის სასიყვარულო ისტორია.

მეცნიერები ამკვიცებენ, სიყვარული ბიოლოგიური სტრუქტურაა, ის ახალგაზრდობის გულს და ანთეო მიყვარებულები ახალგაზრდად და ბედნიერად გამოყოფებინაო. მართლაც, დღეს ბედნიერად ცხოვრობენ ლინო და ესტერი, უყვარდა ერთმანეთი, დაფუძვნილებ ბაღში და ბოსტანში, უღლიან ვილის და გულცივ რომ ახალგაზრდაული აქეთ, ამის კარანგაის ჩვენ ვიდლებით.

ასობა ქაზული დღიური

ნორმან შემდგმა და მისმა მეუღლემ თავიანთი ქორწინების ორმოცი წლისათვის იჩემებენ. ნორმანს, რომელსაც სამოცდაათი წელი შესურდა, ყოველდღიურს უყვარდა ცოლი. თითონ ინტელიგენტი, ყოველთვის სწავალითი მუშაობდა ითვლებოდა. წყნარად მიიღდა მათი ცხოვრება ოთხი ათეული წლის მანძილზე... ჰოდა, ამ ლინუსასინიშავ იუბილეზე

ნორმანმა მოულოდნელი საჩუქარი მიართვა თავის მეუღლეს. ეს გახლდათ დღიური, რომელსაც, თურმე, დღიან დაქორწინების მთელი ორმოცი წლის განმავლობაში შეიკვდი ცოლისგან დაფარულად, ფრად სადღესლოდა.

ამ დღიური სიცილოცივი დაინტერესდნდა და, იგიტი, რა აღნიშნა? რომ ამ „შვიდ ოჯახს“, მისაბად ცოლ-ქმარის ორმოცი წლის მანძილზე 7,708-ჯერ უხსუბოთ, ესე იგი, წელიწადში — 200-ჯერ; აქედან 1879-ჯერ ქალბატონ შიფტას წამოუყვარა კინკლავობა სამზარეულოს ზღერობლზე, 1457-ჯერ უსამომეხბა საოჯახო მიუყვარის განაწილებისს მიზნად, 360-ჯერ — ხელფასის ნაკულად მოკანის გამო, 250-ჯერ — ბავინ შიფტის დაღვანების გამო, 130-ჯერ — შვილების თაბაზაზე, დაარჩენი კი — სხვადასხვა შემთხვევის გამო.

უხალესა შეშინებულა ბავლი აკოხინა

ამ რამდენიმე ხნის წინ პოლანდელიებმა მეტად აღაშფოთა დედაბავლის რკინიგზის სადგურზე მოხმარება ინტელიგენტმა. ხულოგნები თავს ღალსინენ. ახალგაზრდა მომღერალი ქალს — ლინი კურს და მინივე დასჭირეს იგი.

ღუნი კური მომინილავი ქალს და პოპულარული მომღერალია. მისი სიმღერა ისე უყვართ პოლანდელნი, რომ დანაშავითა ტენბანში პარლამენტიც ჩაერთა.

გარდა სხეულზე მიყუარებულ მინივე შვილობილს, ქალს სახეზე დანაშინებულ — ცხვირად, განსაკუთრებით — კეჩინი. საჭირო იყო სასწრაფო პლასტიკური ოპერაცია. ის ცნობილი სპეციალისტი, დოქტორ გიდიონ ბიპლასტიკის კლინიკაში წავიყვინეს. ოპერაციის შემდეგ ახალგაზრდა ქალი კვლავ ძველებურად მომინიველელი იყო.

ერთ სლამბოს, დარბაზობაზე ღლინი ერთი ახალგაზრდამ საცეკვაოდ გაიწვია. — თქვენნი სახე ძალივე მეცნობა, მეგონი, პირველად არ ვხვდებით ერთმანეთს. — უთხრა ქალმა ახალგაზრდას.

კაცმა თანხმობის ნიშნად თავი დაუქნია და გაიბინა: — მართალია, მე ის ვარ, ვინც თქვენ სახე დაგბინებდა. გახარებულმა ღლინი მთელი დარბაზის წინ აკოცა ეკიმის მაღლობის ნიშნად: „სულ ვეძიებოდი, როგორ გამომეხება ჩემი მადლობა, ახლა კი ნება მიმბოძეთ, ეს დამწერია წინ გადაკეთო.“

მეთიხველათვისი ალბათ ფინალი გახლდათ: ღლინი და ახ წესი დოქტორ ბიპლასტიკის ზეიმით აღნიშნეს თავიანთი ქორწინება. ქორწინების ზეიმი გადაიცა პოლანდისის გულევიზიით.

კვინცი საქართველო ქვეყნი

ადვოკატთა გავერცხვის ბუნების სიყვარული

ძველი ბრძნული კემპარიტება ქადაგებს, რომ ბავშვი იბადება, ადამიანი კი იქმნება. ადამიანი რომ შეიქმნას ისეთი, როგორც ეს დღევანდელ საზოგადოებას, ოჯახს სჭირდება, დიდი პასუხისმგებლობა ეკისრება მშობლებს, სკოლას და გარემოს.

როგორია, კერძოდ, მშობლის როლი ბუნების დაცვის, მისაღმი სიყვარულის აღზრდის სფეროში? ეს, ასე ვთქვათ, მარადღული პრობლემა პედაგოგიისა, დღეს განსაკუთრებით მწვავედ დგას, რაც სრულიად ბუნებრივია.

ცივილიზაციაში, მეცნიერებისა და ტექნიკის გვიანდელ მიღწევებმა ადამიანს საშუალება მისცა, ღრმად ჩაწვდომოდა ბუნების მრავალ საიდუმლოს, მაგრამ ამის პარალელურად დასცა საკითხი, რათა იგი მტრად ყურადღებით და სიღაჭიზით მოპყრობილი ბუნების, სიღაჭიზით და არა მტაცებლური გულქვაობით.

დღეს ადამიანი ძირითადად მოწყვეტილია ბუნების (ქალაქებისაყენ ლტოლვის გამო), ზოგჯერ ისიც კი ავიწყდება, რომ იგი მართლ საზოგადოების წევრი კია არა, პირველყოფილია, ბუნების შვილია, მისი განუყოფელი ნაწილია, და, როგორც მაღალ განვითარებასაც არ უნდა მიადროს, შვილი მშობლის წინაშე მუდამ ვალში რჩება.

ადამიანის განვითარების გარეგნულად მისი მკაცრი აღზრდებილი ბუნება იყო, ბუნებამ აძილა ადამიანი ყოფილიყო ფრთხილი, ბუნებამ მიიყვანა ადამიანის ვინება პრაქტიკად, ბუნებამ აღუბრადა იგი ცოდნითა და გამოცდილებით.

ადამიანი თავისი ვანეითარების ეტაპებზე კარგად ვრცელდება ბუნების მოვლენათა თანვისებურებებში, მათი მოახლოების მონგნეში. ადამიანი მარად აღტაცებული ვახლდა ბუნების სილამაზით.

არის კემპარიტებიანი, რომლებიც, რომ იტყვიან, „უდღის რატისთან“ ერთად უნდა შევიხსნობოროკით, მით შორის პირველად ვიღვლევა სამშობლოსა და მშობლიური ბუნების სიყვარული, მისღამი ფაქიზი და მოცილებულმა.

იმისათვის, რომ ბავშვი ეს დიდებული გრძნობა აღვზარდოთ, საჭიროა ბუნებასთან მუდმივ კონტაქტში გვყავდეს იგი, ვგანრიზობინოთ ის ინტერესი და აღტაცება, რასაც ტყე, მდინარე, ცა, მთა, ყვავილი თუ სხვა რამ იწვევს ჩვენში.

დღეს მეცნიერება ეძიებს ადამიანის საციოცლის გახანგრძლივების გზებს. ამ გზათვალს უპირველესად უნდა ჩაითვალოს გარემოს გაყვანალება.

ჩვენს თაობას დიდი პრობლემა აქვს განსაყვრეტი — დიაცვის ბუნება, შგომლება მისი შთამომავალი იგი ასევე ვულუხვი და ყანსითობი.

როგორ დავუბოლოთ ბავშვი ბუნებას? ეს უდღღისი პასუხავები და მტივიწვეული უნაია დღეს პედაგოგიაში. შგომლება თუ არა იგი მხოლოდ სკოლას ვადავლობოეთი?

ზედმეტი არ იქნება მოვიშველიოთ ჩვენი ცხოვრების რეალური სურათი. ხომ ცხადია, რომ დიდი ქალაქის პირობებში ბევირი ბავშვი იზრდება ჩაქვილი ოთახში, მისო-

ვის უცნობია ბუნება და მისი მოვლენები? „მზრუნველი“ დედა ზოგჯერ ბავშვს ცოცხალ ხილსაც არ აქვებს — ყველაფერი მობარბული, მდღღარეში ვავლბული უნდა იყოს, ნებას არ აძლევს ცხოველი იყოლის სახლში. აქოდა ცხოველი დავადების ვამომწვევი და საშშიაო. არ ვადავპარბებ, თუ ვიტყვი, რომ არაკრთი მისწავლის დღის ვანრიგში (არც სკოლაში) არ არის ვათვალისწინებული ბავშვისთვის ბუნების წიაღში ვასატარბებელი დრო.

ცხოვრება ვეარწმუნებს, რომ ადამიანები, რომელთაც არა აქვთ ბუნების აღქმის, ბუნების სილამაზით დატკობის, ბუნებისადმი ფაქიზი მოპყრობის უნარი მშრალი და გულცივება არაია.

კარგი მსახიობი, კარგი ექიმი, კარგი პედაგოგი, კარგი მწერალი, მხატვარი, კომპოზიტორი, მოქანდაკე, ვამრჯე ვლები მტრნაყლებად ბუნების მწვეწნიერების ხელო, მისი მადლით არან აღვიცილი და შრომისათვის გულმთებულნი.

ჭერ კიდევ მთლად ჩვილ ბავშვი საოცარ რეაგირებას ახდენს ბუნების სურათების, მისი მოვლენების ხილვისას, აღტაცებაში მოპყვებს ცხოველების დანახვას, — მათყენ მიიწვეს. აი საიდან იწყება მშობლის როლი ამ დიდებული გრძნობის აღზრდაში.

ვიყოთ სამართლიანნი, შევეციხოთ საყუთარ თავს, რა ვავაკეთოთ იმისათვის, რომ ჩვენი შვილი ყოფილიყო ყურადღობიანი, პემწინარი? როცა მას პირველად ვაუწინდა შეკითხვები: რატომ? როგორ? საიდან? — ვავეციოთ კი სწორი პასუხი? როცა ეს კითხვები ბუნების ირგვლივ ტრიალებდა — დავავაყვდილოთ მისი ცნობისმოყვარეობა? შევავაყვოთ იგი მას? ვანაყვყეთ მისაღმი მზრუნველობით?

ვახვალთ ქალაქგაყო, ხედავთ ზოგ ნადებს და ფიქვს წყვირი აქვს წყაროლი (მხოლოდ ერთი დამისთვის — ახალი წლის დამისთვის), ზოგს — ტრბები ჩამოლუწილი, და დგანან ასე მოწყვნილი, დამახინებელი ხეები ნახებ ჩვენი შვილები რას სიღანდ ორბოდ ნაყოფის მოწყვეტისათვის, ჩამოვლენენ და ჩამოღვლოენ მზრუნველი ხელით მოვლოლ მცენარებს.

ნახებ რა შეუღამებულია ვივრა დღის ღრბობის შემდგე ჩვენი შგომარგნი: დავლოლ ცხვრის სისხლის ლაქებით დასერილი მუჩქები და მალაბი, იქვე ვანაღებელი ცეცხლით ატრუსული ხეები! რა შეიძლება ვუყოლოთ ახალგაზრდის, რომელიც ჩვენ დიდებულ ქალაქში ლამაზ ჭადრის ხეზე თავის ინიციალს ათვობს?

აი საიდან იწყება უგულობა, გულქვაობა, რასაც, ბოლოს, შესაძლოა დანაშაულიც მოპყვეს.

დღდა ბორბობმომქმედს ამ ბაღებს, მაგრამ ზოგი დღდა ზრდის უუფლოს, რომელსაც არ იყის არც შრომის ყადრი და არც საციოცლის ფატი. ბავშვმა უნდა იფიგდოს, რომ ყოველი ლუქმა პტრი წაფითაა მოპოვებული.

ქართული ყვირი ძირის დავარდნილ პურის

ყუჩაქანი და ყუჩაქანის წყენი

ნატებს ნაეავეში კი არ გადაუძახებდა, ემზოვეოდა და სადმე ახლო-მახლო მალაღზე შემოიღებდა, ჩიტმა მინც აეცნოს და შრომის ნაყოფი ნაევის ფსად არ გახდეს.

ბავშვების დასვენების პერიოდი არ უნდა ვაქციოთ მარტო სულთა ჰაერისა და ბავშვის ჰემის მადის გამაუმჯობესებელ რამედ. ბავშვს რომ ქალაქგარეთ გაიყვანო, მუხეზაში ჩაეახედოთ, მისი მრავალფეროვნებით დაეცხოტო, აუფსნაო რა მცენარეები უყავილათ იმ დროს, დავებნართ შეადიერის მისი საყვარელი უყავილების პატარა ჰერბარიუმი. ვაგამაქვით მისი უყარაღება და ერთ მუთავიველ მცენარეებისადაც. ვაგუძარბართ დაავაჯიებულ უყავილიდან როგორ ვითარდა ნაყოფი. ვაგუჩენთ როგორ შრომიბენ ფრინველები, რომ შვილები გაიმოკებან.

შევაქვით ბავშვი ველზე, ტყეში ყოველის არ დადარდნის ტყისა და მდინის სიმყურდობი, არ შევშოთის კრუნელ ვეღარ ფრინველი და ახლად გამოჩევილი ნამბრ, ხელი არ ახლოს ბუდიდან გადმოვარდნილ ბარტას.

მიაკევიენთ ბავშვს ყურადღება, იმაზე თუ როგორ ნიღაბს ფრინველი თავის ბუდე. თუ მან ჩიტის კვერცხის ცარიელი ნაჭუჭი იპოვნა, უთხარის, რომ ახლო-მახლო ბუდეს ნუ ეძებ — ბუდე შორის იქნება. დიდრჩის ნამბრის შემდეგ დარჩენილი ცარიელი ნაჭუჭი კვალს არევისათვის შორს მიავსე. ნუ მიეცემთ ნენას ცარიელი ბუდე ილის: ბეჭერი ფრინველი თავის ბუდეს კვლავ უბრუნდება.

როცა რაიმე ჰემის ან ბოქოს იპოვის და აღიკვეტილი თავის ნაპოვით, დანებრეცხებულა მისით, ნუ ჩაებნობთ ამ ნებრჩის, ნუ შეაშინებთ და შეაზარებთ: ვადავად, ნახე რა საზოზარია, მეორედ ხელი არ ახოლო.

ნურკ იმის ნენას მიეცემთ, ბეჭერი მჭირი დაიჭროს, რადგან ბეჭერი მათგანი დიდ საგრებლობის მომტანია, როგორც ველური დაშეჭირანებელი, ერთი-ორი გუგუშალა-ორი (ითიუთელი სახეობიდან) სკამბისია. პატარა კოლქობის შესადგენად. ვანსაუტრებელი უყარაღება უნდა მიეცეს საზაფხულო სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოებს, ადამიანის საქმიანობის თავისებურებას დაუხელში. შევადაროთ და იქვე მოვავიროთ ვაზაფხულებზე რა სამართე შეასრულა ადამიანმა (დახა, ნაბერი, დათხიანა) და რა შედეგი მოჰყავს მის ნამუშევარს.

ვეჭრობ, აქ დობობებს ვერ შევძლებთ, ვარდავებულ ცნობებას ვარდავობობებში, საქართა მშობელი და ამბრდელი გონიერულად და ნაყოფიერად იყენებდეს დროს და კარგ საფუძველს უქმნიდეს აღსაზრდელის შემდგომ გონებრივ ზრდა-განვითარებას.

ოლენი ანობამ,

ა. ხ. პუშკინის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ზოოლოგიის და ფიზიოლოგიის კათედრის უფროსი მასწავლებელი.

ყურბენი და ყურბნის წვენი უსოვარადრიდანაა ცნობილი, როგორც დიდი ეკენი და საყურნალო თვისებების მქონე პროდუქტი.

ყურბნის შემადგენელი კომპონენტები გასლავი: შაქრები (გლუკოზა, ფრუქტოზა), ირგანული და არორგანული მკაევი, მინერალური მარილები, ვიტამინები, აზოტოვანი, მორბივი და სხვ. ნივთიერებები, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ირგანოზის ბიოქიმიურ პროცესებში.

ყურბენი შემავალი შაქრები — გლუკოზა და ფრუქტოზა ადვილად შესაბოისებელი ნივთიერებებია. მათი დაშლის შედეგად წარმოიქმნება სობბური ენერგია, რაც ენთების ნორმალურ მუშაობას და ახალი უჯრედების და მსივლელების წარმოქმნას უწყობს ხელს.

ირგანული მკაევი — ღვინის, ვაშლის, ლიმონის ჰიგიენური და ბაქტერიოციდული თვისებებით ხასიათდებიან, ხელს უწყობენ რაცქლის მონელებას.

საქე შეებება მინერალურ მარილებს (ფოსფორი, კალციუმი, კალციუმი, ნანრბუმი, რკინა და სხვა) — ირგანოზისათვის აუცილებელი ნივთიერებებს წარმოადგენენ.

ყურბნის წვენი მალაკალიბრული პროდუქტად ითვლება. 1 ლიტრ ჰქეა შეიკავს 200 კალორიას. რთული ქიმიური შემადგენლობისა და მალაკი ეკებითი ღრებულების გამო ყურბენი და ყურბნის წვენი ხალხურ მედიცინაში მუდამ კარგ საყურნალო საშუალებად ითვლებოდა.

ღღეს ყურბნისა და ყურბნის წვენს, როგორც საყვავსა და საყურნალო საშუალებას, ფართო გამოყენება აქვს. სწორედ ამან განაზარდა მისი ცალკე დარგად ამბულკოვარობად (ამბული — ვაზს ნინავას) გამოყოფა.

ყურბნის განსაზღვრული რაოდენობით მიღება ხელს უწყობს ექვის განმყოფას, დამორგენვლად მოქმედებს ბაქტერიებზე, ირგანოზს წმენდს ტოქსიკური ნივთიერებებისაგან, აუმკობებს გულის ეკონის ტუნავას და ირგანოზთან სიბის ეკონის ტუნავას. ყურბენი და ყურბნის წვენი აღტურებელი ავრთვევ ანტიბიოტეკური თვისებებით. ყურბნის წვენი იყენებენ ციხიზიითა და ტურბეტულობით დაავადებულთა სამკურნალოდ.

ყურბენი მკურნალობა წარმოებს მევენახეობის იმ ზონებში, სადაც ყურბნის სიმჭირის პერიოდს ხანგრძლივია და ჯიზთა მრავალსახეობაა. ასეთ ადგილებად შეიძლება დავასახლოთ ყირიმი, საქართველი, სასმრეთ და შუა აზია.

ყურბენი დამწიფებას იწყებს ივლის-აგვისტოში და გრებელბა იტრბობლის ბოლიმდე. საჭეულად საყურნალოდ იყენებენ როგორც საღვინე, ისე სუფრის ყურბნის რაობებს.

სამკურნალოდ სასურველია შეირჩეს თბელიანია, ნაყლებად წიწწანი და სასიამოვნო არომატის მქონე ჯიშები.

ჩვენ წლებს განმავლობაში ვსწავლობდით სუფრისა და საწარმოო ყურბნის მობლრივ ჯიშებს, სახელობრი ხალიას, ეზანდარს, ქართულ საადრესს, ქართულ მესკატს, საზოზო თფრისს, საფერავისებურ მუდმურს, საფერავს, რქაწითელს და ხიხეს, მათ ზოგიერთ ქიმიურ კომპონენტთა რაოდენობებზე შემიკვლიას.

აღნიშნული ჯიშების მწიფე ნაყოფში შაქრების საერთო რაოდენობა 14-დან 23 პროცენტებს შორის მერყეობს, საერთო მკაევიანობა 3.01-7,35 პროცენტს აწუფს. შაქრები და საერთო მკაევის რაოდენობა განისაზღვრება ჯიშის თვისებებით და წლის კლიმატური პირობებით.

ქიმიური შემადგენლობის გამო, სასურველია, ახალი ყურბნის მიღება, მაგარა ახალი ყურბენი შეიძლება მხოლოდ საბოთის თვის განმავლობაში იყოს, ამიტომ მის შემცველად ეკების მრეწველობამ პასტორიზაციის გზით დამაზადა ყურბნის წვენი. პასტორიზებული ყურბნის წვენი პირველად დამაზადა პროფესორმა გოლბუტოვმა 1897 წელს იტალიაში.

წვენი სასურველია დამზადდეს ყურბნის საშუალო სიმჭირის პერიოდში, ისე რომ შაქრიანობა და მკაევიანობა შეთანხმებული გეოტეგონით იყოს წარმოდგენილი.

ყურბნის წვენი ულკოლოლო სასმელსაყურებდენ; იგი საუკეთესო საყვავია მცირე ასაკის ბავშვებისათვის.

ტექნიკოლოგიური პროცესების ზსტირ და ეკით დამზადებულთ, მალაკალისობიანი ყურბნის წვენი შეიძლება გამოიყენებოთ წლის ყველა პერიოდში.

ყურბნის წვენის დასამზადებლად უნდა შეირჩეს სადი ყურბენი.

ყურბნის წვენი საოყარო პირობებში ამზადებენ:

ყურბნის დაწურვის შემდეგ, წვენს აჩეკებენ 12-15 საათს, გროლ ადვილზე, ზედ ვეტი ნაწილობაში ქაფის საბით შედარბირად ამოღს, წვენი იქწინდება და იღებს გამკვირვალუ ფერს, დამწმენდილი ყურბნის წვენი ვადაყვეთ ვასატერებულად გთავალიწინებულ მინის ჰერბელები (ბოლობში), რომელიც წინასწარ უნდა გაირცხოს სტელი წალთი, დაირჩეოს და ისე დაიწ-

საბჭოლოს საგზასაულო

გეგმარული კვირები

„კაბაჰაჩბა“

მასალად საქირია: 500 გრ ზორცი (ერ-
ნი წილი ძაბობის, ორი წილი ღორის ან
ცხვრის), მარილი, ერთი დანის წვერი წი-
წყა (შეიძლება 1/2 ჩაისი კოხი).

ზორცი ვაჭარეთი ზორცაყად მანჯანში,
ცუთო წიწყა და მარილი. ფარში კარგად
ვევროთ. ფარშისაგან გავუკეთოთ პატარა
ფორმის ძებებე (1/2 სმ სისის და 5 სმ
გრძობის) და შევწვათ ვაჭარებში ბაღებე.
გარჩინად მოვამზალოთ ასანისებულად
დაჭრილი. შემწვარი კარტოფლი, დაჭრი-
ლი, ტკბილი ბულგარული წიწყა, დაჭრი-
ლი ხახვი, რამოდენიმე ჰამიდგრის ნაჭერი
და პურა.

ბულგარეთში „კებაჰაჩბა“ იყიდება ქუ-
ჩის ყველა კუთხესა და ჩესტორბებში.
ამ კერძს მიირთმევენ პირდაპირ ქუჩაში თუთრ
პურთან და დაჭრილ ხახვთან ერთად.

ბალრიჯინის ხიზილალა

მასალად საქირია: 2 ცალი ბადრიჯანი,
2 ცალი ნიორი, ზეთი, ლიმონის წვერი, მარ-
ილი (გვერდნებით).

ბადრიჯანი დაღვთო უტყბიო ტაფაზე.
შევღებ ვაჭარებში და ვწვით მინამ, სა-
ნამ კანი არ დავშუქუნება და უკისიდვარ არ
შეუფერადდება, ხოლო თეთი ბადრიჯანი
არ დარბილდება. შემდეგ გამოვლოთ ღუნა,
მელდანი, გადავლოთ ცივი წყალი და
ფრთხილად გავუტყნებო ხელით, ხის ან
პლასტმასის დანით, რადგან ბადრიჯანი მე-
ტლის შეტებისას ფერს იცვლის. შემდეგ
დავსრისოთ ჩანჭლით, ავევროთ დანაყოლი
ნიორი, ცოტა ზეთი, ლიმონის წვერი და მარ-
ილი. მიღებული ბადრიჯინის ეს სქელი მასა
შევიძლია წიფესვათ პურის ნაჭერზე,
ან მივირთვათ ბულგარული წიწყის, პა-
მიდგრის და ხახვისაგან დაშაზხუნულ სა-
ლოთთან ერთად ასევე შეიძლება ნაჭრებზე
დაჭრილი ბადრიჯანი შევკაზმოთ ზეთისა და
ძმრისაგან დაშაზხუნული მარინადით, ზე-
მოდან მოვავართო წვერილად დაჭრილი ოხ-
რახეში და კამა.

მაკედონე ცივი უნდა მივიტანოთ.

კოს ჩამოსხმა, წამოსხმისას ჭურჭელი არ
უნდა აივოს, რადგან ვაცხულების დროს
სიბიხის დონე მოიმატებს და საცობს დასა-
ველებს. ამას კი შეიძლება წვენი დააბობს.
ბოთლს უნდა დახუროთ სტერილიზირი ბა-
მბის 75 გრადუსი საცობი, რომელზეც წყალგა-
მტვრია ჩაჩი უნდა ჩამოაკეთო, სასტერილიზა-
ციო ჭურჭელად შეივლიათ გამოიყენოთ
ილი ზომის საყაფო კება; კებას ძირში
ჩაფენოთ რბილი ჩალა, ორ-სამ ფენად მო-
ციცილი ქაღალდი ან რბილი მკვილი, ჩად-
გით შიგ ბოთლებში, შემდეგ ფრთხილად,
წყრილი წყლით ჩაახსოთ წყალი, ისე რომ
ბოთლს ეკოს კემით შიდადგე, დადგით
დაბალ ცეცხლზე. როცა წყლის ტემპერატუ-
რა 75 გრადუსამდე აიწვეს, ტემპერატუ-
რი და აღნიშნულ ტემპერატურაზე ვაჭი-
ვროთ 30 წუთს; 24-48 საათის გადის შემ-
დეგ ეს პროცედურა კვლავ ვაჭივროთ 15
წუთის განმავლობაში. ბოთლები გააცივეთ
და მზელ, გრალ ავღლებო შეინახეთ.

სტერილიზაციის დროს არ უნდა დაიფი-
კოთ 75° ტემპერატურის შენარჩუნება (წყა-
ლი შემოწმეთ ხოლმე წყლის თერმომეტრით).
წინამდებელ შემთხვევაში წვენი შე-
საძლებელია შეკრიანობამ დაიფოს, ჩის
გამოეუბრძინოს წვენი უგემურდება, და რაც
შთაბრია, საკვები ღრებულდება უკეთი-
ლება.

სასურველია მევენახეობისა და მეღვინე-
ობის დარგის შემუშავება გაითავისწინოთ
უფრანსა და უფრანის წვერის ასეთი ფართო
ომბარბობისა და მოთხოვნისთვის სა-
ციხებზე და შესაბამისად ვადიდონ საქირი
კინთა ფართობები.

რუსულან ნამზალში,

ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი.

სსსრ-ის პროცენა

გადაჭრებულ ოფლიანობა უარყოფი-
ლად მოქმედებს ადამიანის ვუნტგაწყობი-
ლებაზე. ჩას არ იზამდა კაცი იმისათვის,
რომ თვიდან აეცილებინა ოფი. მაგრამ,
ყველამ რიდი იყოს, როგორ უნდა მოიქცეს
ამ დროს.

ოფლის გამოყოფას ნერვული სისტემა
აწარმოებს; ზედმეტი მჭირბოვლობის
ადამიანებს ხშირად აწუხებთ ოფლიანობა.
ისინი პარტო სისტემაში კი არა, მკერფ ფი-
ზიკური დატვირთვისა და მღელვარების
დროსაც კი ოფლიანდებიან.

როგორ ვებრძოლოთ ოფლიანობას? —
უპირველეს ყოვლისა უნდა იტყვნით ცემის,
იგი დავებმარებთ აქილოთ ოფლიანობა,
მა მიზნითაც არ უნდა იყოს გამოწვეული.
ამის გარდა, უკველდღ უნდა შეასრულოთ
პიევიტური პროცედურები.

ყველაზე მეტად ოფლიანდება ფეხები,
ხელები, ილიები და საზარდულის ნავე-
ცები; მსუქან ქალებს — უფროდენილი
მეკრისქემა ნაწილი. თუ დროზე არ იქნა
მიღებული პიევიტური ან სავიბო საშუა-
ლები, ეს ადგილები შეიძლება დაიჩრქვეს,
გამოივლოს; განსდეს სკოფინი დაავადე-
ბა, ანდა ვეგზემა. ამიტომ სხეულის სი ნა-
წილები, რომლებიც შედარებით მეტად ოფ-
ლიანდება, უკველდღ უნდა დაბინათ ცხე-
ლი წყლითა და ხელის საბინით, შეიძლე-
ლით სუფთა პირსახილით, შემდეგ შეიზო-
ნოთ სვეზინფექციო და შემამზარებელი
საქურნალო საშუალებები, რომლებიც
სიბიხისა და ფუნჯის სახით იყიდება.

განსაკუთრებით შემაწუხებელია ფეხის
ოფლიანობა; ამ შემთხვევაში უკველდ სადა-
მის ფეხზე უნდა გაეკეთო 10-15-წუთიანი
ბაზანა. წყალში უნდა გახსნათ მანჯან-
მის კალციუმი (წყალი უნდა იყოს ვარდის-
ფერი). ბაზანის შემდეგ ფეხები შეიშრა-
ლოთ და შემდეგ წაიხეთ 10-პროცენტიანი
ფორმალინის ხსნარი (ფორმალინი იყიდება
ფოთიკში) ან ლისონი „ფინიში“, რომ-
ლის შემადგენლობაში ფორმალინი შედის.
კარგად მოქმედებს, აგრეთვე, „პასტა ტეი-
მურა“, ფეხის შეზღერვა უროტარბინისა
და ტალის თანაბარი ჩაოდენობის ნარევით.
ეს უნახანდალი შევიძლიათ ჩაყაროთ წინ-
დებში ჩაქვის წინ. ფეხსაცმელი უკველ-
დღე უნდა გამოშროთ. რაც შეიძლება მე-
ტად უკვალებო ფეხსაცმელს საფენები და
უკველდღე წინდით შეინდინ ფორმალ-
ინის ხსნარით.

ვისთვისაც აუცილებელია რუჩის ფეხ-
საცმელის ტარება, რა ცხელი ამინდი არ
უნდა იყოს, უნდა ჩაიცვას შალის სქელი
წინდა.

ვისი ილიების გამოლიანებას უჩივის,
დღეში ორჯერ, დილა-საღამოს უნდა დაბა-
ნოს ცივი წყლითა და საბინით. დაშროლების
შემდეგ უნდა გამოისივას ლისონი „ფინი-
ში“ ან სხვა რამ საშუალება, რომელთა დამ-
ზალდება თავად შეუძლია. ვთავაზობთ ორ
რეცეპტს:

ბორის მევას ოთხპროცენტიანი წყლიანი
ხსნარის, სუფრის ძმრისა და ნებისმიერი
ოლეკოლინის ტოლი რაოდენობა ერთმა-
ნდობში აურთოთ.

ერთმანდში შეურთეთ და კარგად აანჭ-
რეთ 60 გრ ოლეკოლინი და 40 გრ სუფ-
რის ძმარი.

ჩვენს მიერ შემოთავაზებული ნებისმიერი
საშუალებით უნდა გამოწველით წინას-
წარ დაბინაოთ ოფლიანი ადგილები, შემ-
დეგ კი შეიშრდეთ ბავშვის ფუნჯილით ან
ჩვეულებრივი ბუღრით, რომელშიც უნდა
შეურთოთ ერთი ჩაისი კოჭი ბორის მევას.

დაბოლოს, კიდევ ერთი რეცეპტითვის,
ვისი ზომიერ მეტად ოფლიანდება, ნუ შე-
ვიძლით, მანქანდანიც სინთეტური ქსო-
ვილის პურანებასა და ტანსაცმელს. იხმარეთ
ბამბის, ნატურალური აბრეშუმისა და შა-
ლის მსოვილის თეთრული და ტანსაცმელი.

ლ. რაფეშაიანი,
ექიმი-კოსმეტოლოგი.

„სოკოპოტი“ — მოკლანდური სერვისული ამბები

ზუკრი

მასალა საქირია: წვნიანისთვის 750 გრ კარგი ხორცი, 6 მარცვალ შავი პილილი, 2-3 დაფის ფოთოლი, 750 გრ. კარტოფილი და სტაფილო, 500 გრ ხახვი, 8-4 სუფრის კოვზი წვრილად დაჭრილი ოხრახუში, 2-3 სუფრის კოვზი ცხიმო, მარილი (გემოვნებით).
მდურღერ წვალში ჩაედით ხორცი, ვუყით საცხამი (შავი პილილი, დაფის ფოთოლი) და ესარშით ნელ ცეცხლზე, სანამ არ მოხარშება. მოხარშული ხორცი ამოვიღეთ ბულონიდან.

დაეჭრათ სტაფილო ოთხბუნ დასერებულ, ჩავყაროთ ბულონიში და ესარშით. როცა სტაფილო ნახევრად მოხარშება, დაეუბაროთ პატარა-პატარა ნაჭრებად დაჭრილი კარტოფილი, წვრილად დაყვილი ხახვი და ესარშით მოსტეხილი მომზადებამდე. აღნიშნული ყვები დავისებური უნდა ვაგოვიდეს, შევტავად მოვასხათ გამდნარი ერბო, თავზე ზევილათ დაჭრილი ხორცის ნაჭრები, მოვყაროთ წვრილად დაყვილი ოხრახუში.

ეს ვთავალისწინებულა ოთხი-ექვსი ულუფისთვის.

როტბარღაზური პურის ნახარზი

მასალა საქირია: თითო პური 2 ნაჭერი, ცხიმი, მდგოვი, 2 თხელი უხვბოთი ღორის ნაჭერი, 2 ნაჭერი კოსტროფული ყველი, ერთი ცალი პამიდორი, 1 ცალი წითელი წიწყა, ცოტა ოხრახუში, კამა და მწვანე ხახვი.

პურის ნაჭრები შეეწვათ, ზემოდან წაეუსვათ ცხიმი და მდგოვი, თითოეულ ნაჭერს ადვალთ ყველი, ღორი, პამიდორი და მოვყაროთ წიწყა და შეველოთ გარკვეულნი. როცა ყველი გადნობის დაიწყებს, ბუტერბრტები მზადაა, სულ ბოლოს პამიდორს მოვყაროთ დაევილი მწვანელი;

ეს ვთავალისწინებულა ერთი-ორი ულუფისთვის.

შური რომ ცუდი რამაა, ეს ბავშვობიდან ყველამ კარგად ვიცით. ხულ იმას არ ჩავეჩინებდნენ — შური დამამცირებელი, დამკანინებელი, ბორკიტი გრძობაა, შური უწყალოა, ვინცხეი რომ შეგშურდება, უწესბააო ამტომბა წწორედ, რომ უკუვილივეს, რაც შურთან და შურისაღმბათბანა დაეკვირბებული, ისეთ მოკლანდად აღეკვამთ, რაზეც ლამარაკი არაა საქირიო, შენიშვნის ღირსიც უ არ არის!

მერე, წწორეც ეს შურიანს ხომ ბევრი უსიამოვნების მოყენება შეუძლია, იგი ხომ მზადა ერთი ავი გამბედვეტი, გაჭირდავი ღმიშითი მთელი სიხარული ჩავსვამბოს, ხახითა გავეფუფოს. უფრო მტაცე — უნარა შესწავს ნაცნობები ტლახბო მცავარბოს, ამხანაგები ერთმანის წაჩხებბოს, კოლეტიტეში ეცვიანობისა და ცუდი ურთიერთობის განყოფილება შეიტანოს.

მაინც რა არის შური? ხადა მისი სათაჯი — ხაერთოდ, შურიანი ადამიანი, სადლაც, სულის სიღრმეში საყუართი არასრულდასოვნების მტაცე გრძობისა ატარბა. ეს ის კაცია, ნიადაგ საყუთარ ღრბებებში თავის დაწეწუნებას რომ ცდილობს, გახულბებით უმწეციტებს საყუთარ თავს — სხვები სულად არ არიან ჩემზე უკეთესებო. მაგრამ, ერთ მშვენიერ დღეს, თუ მაინც აღმოჩნება, რომ ვიღაცე მაინც სკობია, უფრო ლამაზია, უფრო იღბლიანი, — ხაწინელი გაბორკტება იყურბოს. აი წწორედ ამას შეიძლება ეწოდოს შური.

სხვას რომ ბიდი უზუბობლებს, შურიანი ნიშნის მოგებით ჯირტილებს, რაც ჩვენ ვერ აფაფრთ ვერ ავიგბნია. უბუნებებში ჩავერდნული ადამიანისთვის თანაგრძობბა ხომ მტრულად ბუნებრივი რამაა!

შურიანს ადამიანს, თითქმის ყველბთვის, მტერე სულეფერი რესურსები აქვს. მისი

გზა ცხოვრებაში ადვილის დასამკვიდრებლად არასოდეს არ ხასიათდება შემოქმედებითი ძიებით, საყუართ თავზე დიდი მუშაობით, პირიქით, იგი მუდამ თავისი გარკვეული მხარებების კეთილმოწყობბითა დაეკვებულა, ესაა მისთვის ცხოვრებაში ყველაზე მთავარი!

თავს რომ კარგად გრძობდებს, შურიანისთვის დღეს წყარბისა მუშობელს რომ აქვს, იმაზე უკეთესი მტაცერი იყიდოს, ხვალ უც ის დასტანავებს, ვიღაცის ჩემზე უკეთესი ავეკი შეუქნია, ჩემზე მდღადარი დაეგრძობბო, ანდა მეტი სამსახურბრივი რანგი აქვსო. ასე რომ, თავისი დაუქმავუფი ტრელები ვნებბის მოკალბებულ წწოში ტლბალებს გამბედვებით, სულ ერთი და იგივე უბრი უღრდნის ტვინს: რატომ მე არა მტაცე? რატომ მე არა ვარ?

შურიანს ეჩვენება, რომ სხვებს ყოველივე იოლად გამბოდს, უფრო იღბლიანები, კულბედიანები არიან, ის უც ბედისადა დაჩაგრული და ხელმძღვარბია.

ასეთი წარბოდვენიბით ცხოვრება მიშეშე შურიანი კაცი ვერცხობა. უნარა არ შესწავს სხვისი ბედწებებებ გაზარბოს, წყვეტს ადამიანბთან დამკვირბებულ ყველა ძაბს, არბმტვს საყუთარ თავს ხაღბთან ურთიერთობის უფლებბას. ადამიანბთან კონტაქტი უ უღლესი წყარბია ენერგიისა, ოტიმიზმისა, მიშეშე წწოებში ხაიბოდ მხარბდექირბისა.

შური დაავალბდა თუ არა, მისი ხელის შეწწობბი მაინც ნამდვილად არის ამტომ საქირიო აღმოფხვრათ იგი ჩვენშიც და სხვამც! მართლია გზა მისი აღმოფხვრბის იოლი არ არის — ძწნულია, მაგრამ შესაღლებელი კია, და აუცილებელიც!

ურუნალ „ზღობობიდან“.

ბარბაქანის პირბულ და მიომბ ბვირღბ — სპარბმტვლბოს სსრ ბანბალბების ხაიბინბტროს თბრბლისის სბბბვბო სბბბბტრო სბმლის მოსწავლბები, სბბბლბები დ ი ბ ა ტ ბ ვ ბ ი ლ ი ს ბ ა .

რედაქტორი მარტია ბარბაქაშვილი	სარედ. კოლეგია: ნ. ბურბანიმბ, მ. კბლანდამბ (პ. მე. მდგინა), ზ. პბპბბბმ, თ. ლბზბარბვილი, ძ. სიხარულიმბ, ნ. ზბლბბბვილი, ლ. ზმბდლია (მხატ. რედაქტორი), თ. წირბთბლი, ნ. ჯბბბბბვილი ტექბრბდექტორი ი. ჩოფეკაშვილი	სბქ. კბ ენტრბლურბ კომბტეტის გამომცემლბა
-------------------------------	--	---

სბქ. კბ ცკ-ის გამომცემლობის სტბბბა. თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტიბოგრაფია იზბატელბსტა ცკ კბ გრუზი, ტბილისი, უ. ლენია, 14.

რედბკეის მისამართი — ლენინის ქ. № 14. ტელეფონის №, №: რედბკეტორის — 99-98-71, მასუბსინბველი მდღენბ — 99-71-68. მხატრულ რედაქტორის — 93-98-57, სბქმბთამბარბთველის — 93-98-54. ვბდეცე ასწწყბბად 25/VII-75 წ. ხელმოწერბილა დასამბებლად 5/IX-75 წ. კბბლბის ზობბ 60x90%, ფბიკურბ ნახებელი ფურტული 3, საბბრბცხოვ-საგამომცემლო თბბბბ 5,3, ტბრბეი 120670 მეც. 2945 უე 02024 ფბბ 30 კბ.

უძველესი ქართული მემორიალი

„ადამიანში ყველაფერი მშვენიერი უნდა იყოს“ —

ა. ჩხოვიის ეს სიტყვები ყველაზე პირველად ალბათ მასწავლებელს შეესაძლებოდა რომელსაც აღზრდილი მისივე მოვლეობა ავლენს გარკვეული იერიშით უსაღებო და მისამამ მაგალითს წარმოადგენდეს, სწორედ ამიტომაცაა, რომ მასწავლებლის ჩაცმა-დახატვის შესახებ ასე ხშირად მსჯელობენ, კამათობენ, კამათობენ და, ანც გასინჯეთ, თავად აღსაზრდელობაც კი.

როგორ უნდა ეცვას მასწავლებელს — პედაგოგს? ამ საკითხზე კონკრეტული პასუხის გაცემა, რასაკვირველია, შეუძლებელია, რადგან ყოველ ადამიანს თავისი გაუმეორებელი იერსავე და სასიათი აქვს. მაგრამ არსებობს რაღაც მთობონები, რომელთაც სასურველია, მასწავლებლის ჩაცმულობას უსუბობდეს. მასწავლებელი ქალის ტანსაცმელი ისე, როგორც ყველა ქალის, აუცილებლად უნდა იყოს მოდური და თანამედროვე, იგი არაფრით არ უნდა გამოირჩეოდეს სხვა პროფესიის ქალის სამოსისაგან. მაგრამ, როცა ვლამარაკობთ ჩაცმის კულტურაზე, კარგ გემოვნებაზე, ჩაცმის უნარზე, იმაზე თუ სად და როგორ ჩაიცვას ქალმა, უპირველეს ყოვლისა მასწავლებელი გვაუხს მხედველობაში. მასწავლებელმა უნდა ჩაიცვას უშეცდომოდ, რადგან მას ყოველდღიურად 30 წუთილი თვალი მაინც შესტყერის, თავიდან ფეხებამდე ცნობისმოყვარეობით ათვალერებს. ბავშვების მხვილ თვალსა და სმენას არაფერი არ გამოჰკარება, ისინი დაუნდობლად და გულახდილად მსჯელობენ მასწავლებლის გარეგნობაზე, მის ვარცხნილობასა და ჩაცმულობაზე, ქცევასა და ლამაზ რაკის მანერაზე. და საკმარისა სულ პატარა. ერთი შეხედვით უმინუწელო შეცდომის დაშვებაც კი, რომ იგი მაშინვე ბავშვების გაქირადვისა და იუმორის ობიექტად იქცეს.

როცა მასწავლებელს კარგად აქვს გამოთმუშავებული თავშეკეებისა და ზომიერების გრძნობა და დაუფლებულია ტანსაცმლის ტარების კარგ მანერას, მაშინ მთელი მისი იერსაზე მუდამ ნატიფი და ელეგანტური იქნება. მასწავლებელმა უნდა ჩაიცვას სადალ, მაგრამ არა მკაცრად, ლამაზად და მოხდენილად, მაგრამ არა კეკლუცად. მისი იერი უნდა ტოვებდეს წესრიგისა და აურატულობის შთაბეჭდილებას.

უზალო გემოვნება მასწავლებლის მაღალ პროფესიონალიზმს კიდევ უფრო დამაჩერებელს ხდის. უნდა გვახსოვდეს, რომ ბავშვის მესხიერებას მთელი სიცოცხლის მანძილზე გასყვება საუფარელო მასწავლებლის სახე, მასწავლებლისა, რომელსაც ყველაფერი მშვენიერი აქონდა.

ლელი გვედელიძე

